

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, peti-vrsta
malí oglaš po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirano
Alma se ne sprejema. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana 4tev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Rešimo družino!

Težišče razprav na pravkar minulem shodu nemških katoličanov v Freiburgu je bilo v vprašanju družine, ki preživlja danes najhujšo krizo, odkar živimo v Evropi v krščanski kulturni eri. Freiburgski shod je tudi pravilno pokazal na glavni vzrok sodobne družinske krize, ki je v kapitalističnem družabnem redu, kateri z nezadostnimi plačami onemogočuje zdrav razvoj družinskega življenja. Vse nemoralne teorije o spolnem sožitju, kakor na primer Lindseyjev »tovariški zakon«, so zgolj poizkus, kako opravičiti nemoralno prakso, ki je vzrasla iz nezdravih socialnih razmer naše dobe. Tega dejstva se je dobro zavedal tudi shod tako zvane Ike — mednarodnega katoliškega združenja — ki je zboroval v Budimpešti. Znani moralist Prümmer je prav povdarjal, da je tako zvani problem obljudenosti, problem naraščanja, oziroma upadanja prebivalstva največji socialni problem bodočnosti. Zemlja je v zvezi z vedno naraščajočo izrabo njenih bogastev po čedalje bolj izpopolnjujoči se tehniki bolj kot le kdaj prej vstanu preživljati naraščajoče prebivalstvo. Dejstvo pa je, da ljudstvo kljub temu pogreša to, kar se imenuje njegov življenjski prostor, to je: prostor obenem s sredstvi, da se zadostno preživlja in fizično ter kulturno dostojno napreduje. To pa mu brani obstoječi kapitalistični red: nepravilna porazdelba zemeljskih dobrin; anarhija v produkciji, ki izvira iz tega, da ima produkcija za glavni cilj nakopičenje bogatstva v rokah nekaterikov po neomejeno množičem se dobičku; razmetavanje dobrin po luksusu, ki nespametno veča povpraševanje po »potrebščinah«, ki niso v resnici potrebščine. To razdira družino v koreninah: kajti eni jo vedoma oropajo njenega naravnega smotra, ki je pomnoževanje človeškega rodu, zato, da lahko še bolj udobno živijo in sami uživajo — drugi istotako vedoma preprečujejo spočetje otrok, da bi svoje družine ne obremenili z novimi izdatki. Pojav, ki se je doslej omejeval na imoviti sloj, se zdaj razširja v nižje plasti, ki so okužene po materijalizmu prvih. Ker pa to pomenja počasno izumiranje, ker tudi tako zvana »racionalizacija zakonskega življenja« po umetni regulaciji porodov ne bi vedla drugam ko k izumiranju (ker spreminja zakon v golo nečistovanje in tako vede k usihanju tvornih sil življenja sploh), zato je mogoče ozdravljenje le po zdravi in pametni ureditvi gospodarskih razmer vzporedno z dviganjem zakonskega etosa, smisla za družino ter po žrtvovalnega materinstva, oziroma očetovstva.

Naj dodamo k temu še nekatere misli. Nedavno smo govorili o zakonu kot največji skrivnosti krščanskega življenja na svetu, o njegovem bistvu kot medsebojni telesno-duhovni dopolnitvi zakonov in o njega posvečenju kot sredstvu, da se množijo telesno in moralno zdravi člani mističnega telesa Kristusovega na zemlji. Da se smoter zakona, njegov višek in smisel ter polnota njegove osrečujoče zavodovitve dosega v neoviranem rojstvu otroka, tega menda ne bo treba dokazovati. Kakšna zakonska sreča more biti tam, kjer se plod preprečuje, kjer ne nastopa spolni odpon po naravnem zakonskem sožitju, ampak se organizem preko naravne mere razdražuje, kvari, pervertira! Da se kljub temu samoumno belega plemena vedno usodnejše prakticira po sistematičnem preprečevanju spočetja in se vedoma zasipujejo viri življenja (na Švedskem in v Angliji znaša narastek samo še 16,7% na 1000 prebivalcev), to si moremo razlagati le iz strašnih socialnih razmer družabnega reda, ki izpodkopa vse naravne podlage zdravega moralnega življenja.

Dejstvo današnjih gospodarskih razmer je — tako izvaja neke katoliški sociolog Pocken — da »poklic delavca ter malega in srednjega uradnika in nameščena ne redi več družine, ki je potrebna za ohranitev ljudstva in države«. Strašna, a resnična konstatacija in ne utajljiva činjenica! Vsa zvišanja mezd in plač danes, kakor potrjuje izkušnja, ničesar ne izdaja, ker prinesejo nekaj koristi kvečjemu samskemu delavcu in nameščencu, ne pa očetu večje družine, neglede na to, da se vse povišice kot breme od delodajalca v drugi obliki prevalijo zopet na gospodarsko šibkejša ramena. Sodobna oblika industrializacije je nakopila ljudi v stanovanjske kasarne, kjer so otroci nadlega družini, sstanovalcem in gospodarju ter se tudi telesno in duševno ne morejo prav razvijati. Če zraven pomislimo, da se življenje z napredujočo industrializacijo oodraža namesto da bi se pocenilo in da

Ljudskošolski zakon pred VZS

Belgrad, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Vrhovni zakonodajni svet se še vedno bavi z načrtom zakona o ljudskih šolah in bo razprava, kakor smo se v dobro informiranih krogih poučili, trajala še nekaj časa. Končna stilizacija predloga VZS o poučevanju verouka je za sedaj odgojena in se bo o njej razpravljalo šele po končani debati o vseh drugih vprašanjih, ki se bodo pojavila pri obravnavi ljudskošolskega zakona. Končno stilizacijo so odložili zato, ker upajo, da se bo medtem našla kompromisna formula med posameznimi člani VZS, ki se bo najbrž glasila tako, da bo poučevanje verouka poverjeno duhovnikom dotične veroizpovedi, ali pa tudi učiteljem, toda samo z dovoljenjem odgovarjajoče du-

hovske oblasti. Slednje bi se nanašalo na poučevanje verouka v srbijanskih krajih, da bi se tako ugodilo eventualno tudi tisti, sicer jaki struji srbskega prebivalstva, ki zahteva, naj se poučevanje verouka prepusti učiteljem in ne popom. Prvotni predlog, ki je šel za tem, da se to vprašanje prepusti odločitvi staršev, ki naj se v obliki večine izrazijo za ali proti, je v VZS, kot smo že dejali, propadel. V načelu je nadalje sprejeto, naj se v krajih, kjer je toliko šol, da bi kateheti imeli polno število ur, imenujejo posebni kateheti, in pa še urejeno vprašanje, ali in na kak način naj se honorirajo katehetske ure na tistih šolah, kjer glede verouka ni zadostnega števila ur.

Kako naj se dobe prihranki

Belgrad, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) V razpisu finančnega ministra, v katerem zahteva 15% prihranek od proračunskih vsot, poudarja isto ministrstvo, da je treba vzeti teh 15% sumarično, to se pravi, da je prištediti 15% od začetka do konca proračunskega leta od celotnih vsot. Reforme, ki so s spremembami različnih ministrstvih nastopile in povzročile tudi nekaj stroškov, naj se ne izvedejo, kjer ni za to absolutne potrebe. Gospodarsko stanje, zlasti pa stremiljenje, da bi prišli do boljšega položaja v kmetijstvu, industriji in trgovini, ne prenese celotnih v proračunu predvidenih vsot. Finančno ministr-

stvo nalaga vsem ministrstvom, da morajo ob prihrankih oziroma pozicijah, pri katerih bodo prihranke izvršili, poročati ministrstvu do določenega termina.

V zvezi s to, sicer važno odločbo finančnega ministrstva so hoteli nekateri neodgovorni elementi širiti govorice v tem smislu, da bi se tudi izdatki za uradništvo morali zmanjšati v višini 15%, kar bi znašalo dve mesečni plači. Z vso odločnostjo se demantirajo take govorice, ki širijo vesti, da bi se na račun uradniških plač nameravalo kaj prihraniti.

Načrt mešč.-šolskega zakona

Belgrad, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Ker se je prosvetno ministrstvo odločilo, da izroči vrhovnemu zakonodajnemu svetu še tekom sedanjega zasedanja ali pa vsaj v najkrajšem času načrt novega zakona o meščanskih šolah, veljaven za vso državo, in ker do sedaj razen par splošnih predlogov še nima konkretnega načrta, je pripravljena posebna komisija, ki naj izdela načrt zakona o meščanskih šolah.

Kar se tiče srednješolskega zakona, smo doznali, da nameravajo poleg sprememb, ki so načelno važnega značaja, spremeniti tudi tiste določbe, ki sicer niso bile predmet razprav v VZS, ker jih je ta en bloc sprejel, to je določba o novih plačah profesorjev in uslužbencev prosvetnega ministrstva.

Zborovanje pravoslavne duhovščine

Belgrad, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne se je vršilo v veliki dvorani pevskega društva »Stanković« zborovanje pravoslavne duhovščine iz vse države. Predsedoval je niški škof Irenej. Poleg njega pa so se udeležili skupščine še štirje drugi škofje in številna pravoslavna duhovščina. Danes se je razpravljalo predvsem o tem, kako naj pravoslavna cerkev dvigne svojo skrb za mladino, ter o stališču pravoslavne cerkve do zakonov, ki se pripravljajo, posebno do zakona o pravoslavni cerkvi in civilnega zakona, v kolikor se tiče zakonskega prava. Na tej skupščini je bil po desetih letih prvič navzoč dr. Juretić, ki se je udeležil zborovanja kot zastopnik »Vzajemnosti«, društva katoliških duhovnikov iz Zagreba, dejstvo, ki so ga pravoslavni duhovniki prisrčno pozdravili.

kupna moč množice pada, si moremo razlagati v zvezi z vzporednim upadanjem moralnih načel in navad omejevanje števila otrok. In če pravi Lindsey, da so spolni odnosi najvažnejši moment zakonskega življenja, potem bi moral pomisliti, da se ravno ti odnosi v korenini trujejo v zakonih, kjer se spočetje preprečuje, kjer ti odnosi postanejo golo nečistovanje, kjer se žena onečaščuje, kjer se zakonska sreča do dna izpodkopa in spolnemu življenju vzame tako njegova naravna smotrenost kakor nadnaravno posvečenje!

Druge posledice takih nenaravnih in nesvetih odnosov med možem in ženo je ta, da se toliko število prebivalstva udaja a l k o h o l i z m u, ki je poleg neurejenega seksualizma drugo največje socialno in moralno zlo naše dobe. Mož, ki ima samo stanovanje, ne pa doma, vrh tega pa v zakonu ne najde naravnega zadovoljstva v zdravem telesno-duhovnem odnosu z ženo in v ljubeči skrbi ter negi

Novi žel. tarifi stopijo v veljavo

Belgrad, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Pred nekaj meseci je prometno ministrstvo ustanovilo pri posameznih železniških ravnateljstvih tako zvane prometne svete, ki so jim bili dodeljeni zastopniki gospodarskih zbornic, železniških strokovnjakov in drugih gospodarskih krogov. Prve seje so imeli ti sveti pri belgrajskem, nato pa pri subotičkem železniškem ravnateljstvu. Kakor smo zvedeli v prometnem ministrstvu, so sedaj te posvečevalne organe odpravili.

Kar se tiče tarifov za prevoz premoga, goriva in gradbenega materiala, ki bi se naj v smislu svoječasne naredbe prometnega ministrstva s 1. septembrom povišali, da bi se na ta način olajšal izvoz v nastopajoči izvozni sezoni, smo zvedeli, da ministrstvo do sedaj ni storilo nobenega koraka, da bi se svoječasna odredba ukinila, ter stopijo v veljavo novi tarifi.

Uvodnik »Pravde«

Belgrad, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Današnja »Pravda« prinaša uvodni članek izpod peresa Božidarja Kovačevića, v katerem se pisec zavzema za eno akademijo znanosti in umetnosti, ki naj bi imela sedež v Belgradu, dočim bi naj zagrebška in ljubljanska akademija znanosti in umetnosti bila samo odsek belgrajske akademije. Članek se ostro obrača proti temu, da obstoja v Zagrebu posebna akademija in da Slovenija zbira prispevke za slovensko akademijo v Ljubljani. Po njegovem mnenju bi ta osrednja akademija v Belgradu imenovala znane slovenske in hrvatske književnike za svoje člane, ki naj bi, kakor svoječasno narodni poslanci, imeli prosto vozovnico po železnici, da bi lahko hodili v Belgrad.

otrok, poišče »razvedrila« v gostilni, beznici in baru. Vse razveseljevanje velemestnega človeka je danes v razburjenju krvi ter živcev po obilem zavžitju alkohola, kar se evfemiistično imenuje »veselo razpoloženje...« Večina ljudi sploh ni več v stanu se razvedriti in razveseliti brez alkohola. In ta zopet vede do še večjega nereda v spolnem življenju ter polagoma do degeneracije družine, mladeži in ljudstva.

To so stvari, ki jih je treba imeti pred očmi, kadar se razmotriva tako zvani prebivalstveni problem. Ozdravljenje je, kakor rečeno, v korenitih socialnih reformah (v Nemčiji in Italiji se že resno misli na zavarovanje za vsakega otroka do gotove dobe) vzporedno z globokoidočno akcijo za dvig družinskega, spolnega etosa. V tem oziru je naloga katoliške akcije velika in neizrečeno važna. Klic freiburskega shoda po rešitvi družine kliče ves katoliški svet na energična dejanja.

Stalnost prometnega osebja prenehala

Belgrad, 4. sept. (Tel. »Slov.«) V logičnem soglasju z zakonom, ki se nanaša na ureditev uradniškega položaja po 6. januarju t. l. in s katerim se je dosledno ukinila uradniška stalnost, je sedaj podpisan zakon, ki sega v področje prometnega uradništva, ki je imelo svoj lastni zakon, katerega čl. 205 vsebuje uredbu, ki govori o stalnosti, ki bi naj nastopila po treh letih. Doba treh let, ki jo predvideva imenovani člen, bi potekla 1. septembra t. l. Da bi odredba o stalnosti prometnega osebja ne tvorila gotove izjeme, je izšel zakon, ki te stalnosti sedaj ne priznava, oziroma podaljšuje uredbu čl. 205, kar znači, da je s 1. septembrom prenehala stalnost za prometno osebje.

Intrige proti šolskim sestram

Belgrad, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Zoper delovanje šolskih sester v Prekmurju in Medijmurju so tamošnji svobodomiselnici napravili več vlog na velikega župana v Mariboru, na škofijsko oblast v Zagrebu, pa tudi na oblasti v Belgradu. Pri tem so se zlasti sklicevali na to, da je občina Legrad v Medijmurju podala soglasno izjavo, naj se tamošnje šolske sestre izženejo, šolsko poslopje pa izroči orožniški postaji. Imamo v rokah nasprotno izjavo imenovane občine, ki pravi, da o kakem takem predlogu ni ne duha ne sluha.

Seja upravnega odbora PAB

Belgrad, 4. sept. (Avala.) V kabinetu ministra za poljedelstvo se je vršila danes dopoldne seja upravnega odbora Privilegirane agrarne banke. Seji nista prisostvovala predsednik upravnega odbora dr. Bogdan Marković in minister za poljedelstvo dr. Oton Frankeš, ki sta na Bledu. Zapisnik o prošli seji in referat o delu izvršilnega odbora sta bila potrjena. O vprašanju postavitve potrebnega osebja ni bil storjen nikak sklep ter bo to vprašanje rešeno šele po sprejetju bančne pragmatike. Odložena je bila rešitev tudi o nekih drugih vprašanjih, dokler ne bo sprejet pravilnik o delovanju banke, ker so ta vprašanja s tem pravilnikom v tesni zvezi. O načrtu tega pravilnika se je razvila razprava. Ob 12 je bila seja prekinjena in se bo nadaljevala jutri ob 8 dopoldne.

Udeleženci »Fidaca« v Dubrovniku

Sarajevo, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Danes so se pripeljali v Sarajevo francoski bojevniki, udeleženci kongresa »Fidaca«, kamor so prispeli nekoliko pred 5. Na kolodvoru so jih slovesno sprejeli ter je imel pozdravni govor mestni župan. Gostje so si ogledali mesto, zvečer pa jim je mestna občina priredila slovesen banket, katerega se je udeležilo 260 gostov.

Dubrovnik, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Danes so mestni župan in poveljnik ter veliki župan izdali proglas, v katerem javljajo prihod francoskih bojovnikov in pozivajo meščanstvo na čim slovesnejši sprejem. Bojevniki ostanejo v Dubrovniku en dan. Tudi tu jim bo mestna občina priredila banket.

Otvoritev Poljskega doma na Jadranu

Split, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Danes so na otoku Soli na zelo slovesen način otvorili Poljski dom na Jadranu. Razen 60 izletnikov, intelektualcev iz Poljske, ki so prispeli sem nalašč k otvoritvi, so se slovesnost udeležili zastopniki naših oblasti ter kulturnih društev. Snoči je prispel na Solto tudi grof Adam Zamojski, ki zavzema odlično mesto v poljskem javnem življenju. Odličnemu gostu so Splitčani priredili prisrčne ovacije.

Letalske tekme male antante odložene

Zagreb, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Danes zjutraj bi se morale začeti, kakor je bilo javljeno, letalske tekme Male antante in Poljske. Zvedeli pa smo od merodajnih krogov, da so tekme odgojene za dva dni ter bodo tekmovalci poleteli iz Bukarešte šele v petek in bodo na ta način prišli v Zagreb v soboto zjutraj, ne pa jutri, kakor je bilo prvotno javljeno.

Belgrad, 4. sept. (Avala.) Minister financ dr. Stanko Svrljuga se je davi ob 8.30 vrnil iz Haaga v Belgrad.

Pomirjenje

Po zadnjih, precej nervoznih tednih je v zunanje političnem svetu nastopilo blagodejno pomirjenje. Daljni Vzhod je grozil, da vsak čas zaplamlji v krvavih zarjahl. Rusija in Kitajska sta pripravljali svoje čete. A bodisi da so zmešnjave v notranjosti Kitajske in nesigurno za držanje kmečkega naroda v Rusiji, povsod pa prazne blagajne eni kot drugi vladi jemale bojni elan, bodisi, da je prevladala resnična želja po miru, — dejstvo je, da sta Rusija in Kitajska s presenetljivo pripravljenostjo sprejeli posredovanje nemške vlade. Nanking in Moskva sta se izmirila. Kitajska je sprejela večino ruskih zahtev, obvezala se je, da na Vzhodno kitajski železnici vpostavi status quo, sovjeti pa so obljubili prenehati s boljševistično propagando na Kitajskem.

Pomirja se tudi bližnji Vzhod. Palestina je zopet enkrat bilo pozorišče krvavih spopadov med Judi in Arabci, ki se čutijo ogrožene v svojih gospodarskih interesih vsled naraščajočega judovskega priseljevanja. Angleži, ki imajo mandat nad Palestino, so hitro osredotočili v deželi toliko svojega vojaštva, da so sedaj popolni gospodarji položaja. Njihovi priznani politični spretnosti pa pripade sedaj naloga, najti modus vivendi za mirno sožitje obeh narodov. Izpred vrat Evrope bo tako odstranjena prav resna vojna nevarnost, ki je vsled vzbujanja muslimanskega sveta grozila zavzeti nepregledne posledice.

Pa tudi Evropa slavi mirovni triumf. Haška konferenca, ki je od časa do časa zadobivala že dramatičen značaj, se je končno le ugodno končala. Angleški fin. min. Snowden je res da v večini svojih zahtev uspel, kar pa ne pomeni ponižanja Francije, ki si je s svojo odjenljivostjo in zaupanjem na moralne temelje miru znova pridobila simpatije vsega kulturnega sveta. Gotovo je, da morejo Nemci z izidom haške konference biti prav zadovoljni. Youngov načrt je postal resničnost. Vojna odškodnina, ki naj jo plačuje Nemčija, je sedaj natančno določena, kakor tudi višina letnih plačilnih obrokov. Dosedaj Nemci sploh niso vedeli, koliko časa in koliko bodo morali plačevati. Youngov načrt pa je prilagoden njihovim plačilnim zmognostim, poleg tega pa jim vrača Porenje, ki je najjačji nemški gospodarski teritorij. V osmih mesecih bo zadnji francoski vojak zapustil nemško zemljo. Nemčija bo mogla svobodno zadihati iz polnih prs. Upajmo, da bo njeno delo posledje veljalo obnovi in miru.

Ravno dejstvo, da se haška konferenca ni končala ne z zmagovalci in premaganci, ampak v sporazumu, je najzanimivejša za novega duha in novo dobo, ki se ji — tako verujemo — bližamo. Briand, veliki pobornik mirovne ideje je kot prvi odgovorni državnik formuliral novega duha z izrazom: **Združene države Evrope**. Naš čas hitro zori in morda nas že sedanje zasedanje Društva narodov privede bližje k uresničenju tega visokega ideala.

Pred direktnimi pogajanjmi z Bolgarsko

Pariz, 4. sept. (Avala.) Havas poroča iz Zeneve, da se bodo po informacijah iz krogov Društva narodov v kratkem pričela direktna pogajanja med vodilnimi predstavniki Jugoslavije in Bolgarske, da bi se na ta način končno odstranili vsi spori med tema dvema državama.

Hrv. misijonar umrl na Kitajskem

Zagreb, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) V Zagreb je prispela vest, da je umrl na Kitajskem v pokrajini Šansi franciskan o. Vladimir Horvat, ki je misijoniral na Kitajskem. Hrvatski franciskani imajo na Kitajskem tri misijonarje, od katerih je sedaj o. Horvat umrl v 35. letu starosti kot žrtev poklica.

Belgrajske vesti

Belgrad, 4. sept. (Avala.) Minister trgovine in industrije je podpisal na podlagi čl. 22. zakona o obrti ter o sporazumu z ministrom za poljedelstvo in po zaslišanju trgovske zbornice v Belgradu pravilnik o nadzorstvu nad izvozom svežega grozdja s področja trgovske zbornice v Belgradu.

Pravilnik o kontroli izvoza svežega grozdja je izšel za področje belgrajske trgovske zbornice. Pravilnik predvideva posebno komisijo, ki bo pregledovala izvozu namenjeno grozdje.

Belgrad, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Prosvetno ministrstvo je izdalo srednjim in strokovnim šolam strogo naredbo, da se smejo uporabljati samo učbeniki, ki jih je odobril Glavni prosvetni svet. To naredbo so prejele tudi vse druge prosvetne ustanove.

50% popusta po naših železnicah je dovoljeno za potovanje v Rim, ki se bo vršilo koncem tega meseca.

Katastrofalna vročina v New Yorku

London, 4. sept. (Avala.) »Daily Telegraph« poroča iz Newyorka, da je bilo na dan delavske proslave zaradi neznosne vročine 210 smrtnih primerov. Prometne nesreče so se iz istega vroka nenavadno pomnožile. Mnogo oseb je izvršilo samoumori. Tudi število umorov je poskočilo.

Dunajska vremenska napoved. Dosedanje vreme bo trajalo dalje.

Zasedanje Društva narodov

Danski delegat proti premoči Sveta nad plenumom D. N.
Za sklicanje velike razorožitvene konference

Zeneva, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Na današnji dopoldanski seji Društva narodov je predlagal kitajski delegat Vu, naj bi prva komisija proučevala vprašanje izvedbe čl. 19 pakta Društva narodov, ki določa revizijo zastarelih pogodb, ki so postale neporabne in nevarne. Tudi danski ministrski predsednik Dauning je stavil več predlogov za izboljšanje pakta Društva narodov, ki ima za svoj cilj popolno obnovo sveta. Po mnenju Dauninga ima Svet Društva narodov s svojimi 14 člani preveliko premoč nad plenarnim zasedanjem DN, ker se lahko sestaja vsak čas in zboruje redno štirikrat na leto, dočim se Društvo narodov sestaja samo enkrat na leto. Razen tega imenuje Svet Društva narodov tudi vse delegacije kot stalne organizacije Društva narodov ter ima zato toliko vpliv na ves položaj ženevske organizacije, da plenarno zborovanje pri tem kar izgine. Dauning je zato predlagal, da se imenovanje vršijo deloma po Svetu, deloma pa na plenarni seji. O razorožitveni Danske je omenil, da se Danska ne čuti ogrožene po nobenem sosedu in da vidi edino nevarnost v splošni vojni, katere bi se udeležile vesle. Zato danska oborožena sila ne potrebuje biti večja, kakor zahteva njena nevtralnost in članstvo v Društvu narodov. Zato seveda prav posebno želi razorožitev pri veselih in Dauning bi rad videl, da bi si Društvo narodov na svoj deseti rojstni dan 10. januarja 1930 samo podarilo darilo: sklicanje velike razorožitvene konference. Skliceval se je na besede dr. Beneša, ki je leta 1921 rekel, da bi Društvo narodov samo kršilo pogodbo Društva narodov, če bi v vprašanju razorožitve ne doseglo nobenega uspeha.

Zeneva, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Nemški zunanji minister dr. Stresemann je danes dospel v Zenevo.

Položaj v Palestini slejkoprej resen

Preiskovalni odbor — Arabci nepomirljivi — Italija za internacionalen režim

London, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Na prošnjo visokega komisarja za Palestino je kolonialni minister lord Passfield sklenil, da imenuje preiskovalni odbor za Palestino, katerega predsednik bo bivši vrhovni sodnik Traits Settlementov sir Walter Shaw. V komisiji so vse tri parlamentarne stranke zastopane po enem članu. Ta komisija se nikakor ne bo bavila z vprašanjem angleškega mandata v Palestini ali z Balfourjevo deklaracijo, temveč samo s sedanjimi nemiri, in šele, ko bo podano njeno poročilo, bo vlada sklepala, kako naj se v okviru mandata vodi bodoča politika Palestine.

London, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Po zadnjih uradnih komunikacijah je v Palestini mir, razen nekaterih manjših spopadov na severu. V Hattinu, 8 milj zahodno od Tiberije, so Arabci napadli policijsko vojašnico, bili so pa odbiti. Tudi v Yesud Hamali je prišlo do manjših bojov z angleškimi četami.

Jeruzalem, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Potom letal je visoki komisar za Palestino dal razširiti proklamacijo, v kateri navaja, da bodo imenovana posebna sodišča, v katerih bodo nastavljeni samo angleški sodniki, ki bodo sodili one, kateri so se udeležili dosedanjih izgrediv. Ob enem se objavlja, da bo prišla v Palestino angleška preiskovalna komisija. Med Arabci pa kroži oklic odbora bojnikov za sveto vojno, ki je naslovljen na ves arabski svet in v katerem se zahteva pomoč za arabske vstase v Palestini, katerih položaj opisuje ta oklic v najbolj črnih barvah. Od včeraj se širijo nove vesti o gibanju beduinov in da so pri Bersebi našli 6 mrtvih domačih kristjanov.

„Zeppelin“ pristal v Friedrichshafenu

Friedrichshafen, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Po noči se je okoli mesta nabrala nepregledna vrsta avtomobilov, za katerimi se je razvilo živahno nočno življenje. Vso noč se je razlegalo petje in razvijal ples, da bi ljudje bdeči dočakali prihod zrakoplova nad domačim pristaniščem. Ob 6 zjutraj so strelji iz mozarjev naznanjali, da se je zrakoplov pojavil nad Bazlom, na kar se je pomožno moštvo na letališču pripravilo za sprejem. Ob 8.25 se je »Zeppelin« pokazal nad Friedrichshafnom in po kratkem obkrožanju nad Bodenskim jezerom in mestom je zrakoplov ob 8.53 gladko pristal na domačih tleh. Navdušenje nepreglednih množic je bilo nepopisno. Med tem, ko je zrakoplov pristajal, so igrale godbe in zvonili zvonovi v vseh cerkvah. Manevriranje pri pristanku je bilo zelo kratko. Zrakoplov je najprej odrgel balast, potem pa je izurjeno moštvo v par minutah pograbilo vrvi in potegnili zrakoplov na tla. Prvi častnik zrakoplova von Schiller je prvi zapustil kabino, da odredi potrebno za shranitev zrakoplova. Ob 9.10 je bil »Zeppelin« v hangarju. Ves čas so trajale navdušene ovacije.

Romunija rešuje manjšinsko vprašanje

Bukarešta, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Vlada je imenovala posebno komisijo, ki bo pripravila načrt zakona o postopanju z manjšinami. V tej komisiji ni nobenih zastopnikov manjšin. Komisija bo takoj začela svoje delo ter bo pri tem vpoštevala vse dosedanje vladne odredbe in vloge manjšin.

Kuga v Grčiji

Atene, 4. sept. (Avala.) V Pireju so se pojavili trije primeri kuge. Oblasti so izdale potrebne ukrepe, da preprečijo razširjenje te nalezljive bolezni.

Za pristop USA k med. razsodišču

Zeneva, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Na konferenci signatarnih držav mednarodnega razsodišča se je danes dopoldne po kratki debati soglasno sprejel zapisnik, ki naj omogoči vstop Združenih držav ameriških k mednarodnemu razsodišču. Kanadski senator Dandurand je popoldne sporočil, da je kanadska vlada enako kot angleška vlada sklenila, da bo še tekom sedanjega zasedanja Društva narodov izvršila pristop na fakultativno klavzulo glede obligatoričnega mednarodnega razsodišča.

Po MacDonaldevem govoru

Newyork, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Macdonaldev govor je povzročil izjavo Stimsona, ki jo je izdal po daljšem posvetovanju s Hooverjem in v kateri naglašja, da bo treba še precej časa in trdega podrobnega dela, predno se bo mogel doseči paritetičen dogovor v vprašanju razorožitve na morju. S tem se priznava, da se je sicer v večini točk dosegel sporazum, da pa je ravno v onih treh točkah, glede katerih še ni prišlo do sporazuma, rešitev zelo težavna. Zanimiva je tudi izjava senatorja Heleja, ki je po razgovoru s Hooverjem namignil, da se bo gradilo vseh 15 križark po mornariškem predlogu.

Nova palača D. N.

Zeneva, 4. sept. (Tel. »Slov.«) V soboto popoldne se bo slovesno položil temeljni kamen za novo palačo Društva narodov. V temeljni kamen bodo vžidali safe, v katerem se bodo nahajala imena vseh držav članic, nekateri podatki o Društvu narodov, 1 izvod pogodbe Društva narodov in kovani denar vseh držav članic.

Važno papeževo pismo

Milan, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Na katoliškem študentskem kongresu v Rimu se je prečitelo papeževo osebno pismo o odnosih med državo in cerkvijo. Papež v tem pismu nastopa proti predlogom, ki se širijo v zadnjih dneh o tem, da se cerkev podredi civilni oblasti, ali pa popolnoma loči od države. Papež naglašja: Današnja ureditev in ustava cerkve postavlja samo sebe in svojo nadnaravno misijo nad vsako čisto naravno uredbo, kakor je n. pr. država, vendar ne krši ali ne ovira pravic države, temveč jih pospešuje in varuje ter s tem podpira blagor človeške družbe. Zato je potrebno, da cerkev in država složno stremita po dosegi svojih ciljev, ker zoperstavljati se cerkvi se pravi, motiti po božji previdnosti določeni red človeškega obsestva, kar zelo škoduje tako posamezniku kakor človeški družbi. Čim harmoničnejše bo delovanje obeh oblasti, tem trdnjša bodo načela avtoritete in tem boljši bo blagor in bodočnost narodov.

Češkoslovaška in reparacije

Praga, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaška vlada bo te dni poslala romunski in jugoslovanski vladi predlog, v katerem pojasnjuje, na kakšen način lahko plača reparacijsko kvoto 1.5 milijarde Kč, ki odpade na češkoslovaško državo. V predlogu se priporoča, da se sklene z Romunijo in Jugoslavijo dogovor, po katerem bi Češkoslovaška to odškodnino plačala zaveznikom v obliki stvarnih dobav (vojaške opreme, železniškega materiala ali materiala za druge državne obrate). Tak način bi bil ugoden za oba dela, ker bi države upnice dobivale redne dobave materiala s strani zavezniške države, katera bi iz tega naslova imela večji interes za dobro dobavo, kar bi tudi Češkoslovaški sami prineslo večjo zaposlitev v domačih industrijah.

Ital. tovarna municije zlelela v zrak

Milan, 4. sept. (Tel. »Slov.«) V municij-ski tovarni v Montichiari pri Bresciji je danes dopoldne ob 11 v času dela radi požara zlelelo v zrak veliko skladišče razstreljiva. Strašna eksplozija je porušila tovarno. Do opoldne so izpod razvalin potegnili 18 trupel, katerih ni mogoče spoznati, in 20 težko ranjenih, od katerih nekateri gotovo ne bodo ostali pri življenju. Reševalna dela še niso končana, tako da skupno število žrtev še ni ugotovljeno. V vsej tovarni je bilo zaposlenih 120 oseb, povečini žensk iz sosednjih vasi. Ze pri prvi nevarnosti so mnogi delavci zbežali na vse strani, tako da še ni mogoča kontrola, kdo je ostal pri življenju. Bati se je, da je pod razvalinami še mnogo žrtev. O vzroku katastrofe še ni pravih podatkov, ker so vse osebe v onem prostoru, v katerem je nastal požar, mrtve ali pa težko ranjene.

Kongres fašistovske stranke

Rim, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Generalni tajnik fašistovske stranke je na dan 14. septembra sklical v Rim vse funkcionarje stranke. Mussolini bo otvoril kongres stranke z velikim programatičnim nagovorom. Oficijozno se danes zavračajo previdno sestavljene vesti o predstojećem razpustu ali izboljšanju stranke.

Drobne vesti

Praga, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Komunist Hacken je v ječi 18 dni staval k gladovanjem in se tudi z vsemi močmi branil prisilnemu zavživanju hrane. Sedaj je tako opešal, da se ga morali izpustiti iz ječe.

Praga, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Znani češkoslovaški letalec in skakalec s padobranom Josip Rezler hoče prihodnje leto iz Prage s češkim letalom leteti v Newyork preko Lisbone.

Milan, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Pri umetno zajezenem jezeru električne centrale v Tartanu so preizkušali napravo za odtok vode. Mahoma je vdrla voda v odtok in utonili so štirje delavci in podravnatelj elektrarne ing. Pagani.

Zagrebske vesti

Zagreb, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Po odredbi policijskega ravateljstva v Zagrebu bodo morali vsi prebivalci Zagreba dvigniti na policiji posebne osebne legitimacije, da se bodo mogli v vsakem slučaju legitimirati na zahtevo policijskih organov. Policijsko ravateljstvo utemeljuje to odredbo s tem, da se mudi v Zagrebu mnogo oseb, ki se poslužujejo ponarejenih legitimacij.

Zagreb, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Danes je uprava kaptolske zakladnice v Zagrebu javila policiji, da pogreša stari diptihon iz slonove kosti v vrednosti preko 1 milijona dinarjev. Ta antikviteta je bila po vsej priliki ukradena, toda so tatvino opazili šele sedaj, ko sta dva strokovnjaka z Dunaja ugotovila, da je diptihon prilično slabo ponarejen falzifikat.

Zagreb, 4. septembra. (Tel. »Slov.«) Pokojni dr. Hinković je v svoji oporoki zapustil v razne svrhe manjše vsote denarja. Med ostalim je naklonil usmiljenim sestrar in cerkvi sv. Marije v Zagrebu po 5000 Din.

Parnik zgorel

Newyork, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Nemški parnik »Nordfriesland« je včeraj zvečer prišel v pristanišče v Havanni goreč. Z 20 potniki je plul iz Hamburga v Veracruz, v nedeljo popoldne pa je 300 milj od Abaca nastala eksplozija, ker se je vnela zaloge premoga. Parnik so v pristanišču izolirali.

Močnejša sila od elektrike iznajdena

London, 4. sept. (Tel. »Slov.«) V Novi Zelandiji sta dva inženjerja iznašla novo naravno silo hromatin, ki je desetkrat močnejša, kakor elektrika.

Kaj je novega

Koledar

Cetrtek, 5. septembra: Lavrencij Just, škof; Viktorin, škof.

Okrajna blagajna v Brežicah

Občni zbor okrajne blagajne v Brežicah je dne 29. avgusta soglasno sprejel svoj prvi proračun. Proračun izkazuje dohodkov Din 251.347, in izdatkov Din 556.918.39. Primanjiljav v znesku Din 305.571.39 bo krila okrajna blagajna s 25% doklado za hišno najmarino, 75% doklado na pridobitno po II. pogl. in 100% doklado na ostale direktne davke. Predsednik Franc Lipej je poročal o razdelitvi premoženja okrajnih zastopov v Brežicah in v Sevnici. Od okrajnega zastopa v Brežicah je prejela okrajna blagajna Din 17.347, dočim je morala plačati v kritje dolga pri okrajnem zastopu v Sevnici Din 623.40. Sporazum, ki se je dosegel v vseh imovinskih vprašanjih bivših okrajnih zastopov z ostalimi novo ustanovljenimi korporacijami, je občni zbor odobril. Poročilo predsednika o glavnih smernicah prvega proračuna je občni zbor z odobravanjem vzel na znanje. — Specijalna debata o posameznih postavkah proračuna, ki jo je vodil referent dr. Megušar, je pokazala veliko življensko silo okrajne blagajne. Občni zbor je zlasti odobral, da bo okrajna blagajna z vneto nadaljevala gradbo gnojničnih jam. Z navdušenjem je bila sprejeta tudi podpora za ustanovitev vinarske zadruge, kakor tudi podpora za ustanovitev sadjarske zadruge. Občni zbor je soglasno delil mnenje z odborom, da bo težko križ vinogradništva možno rešiti le zadržnim potom. Izdatki za kmetijsko gospodarstvo znašajo dinarjev 377.000, to je več ko ¾ celega proračuna. — Občni zbor je soglasno zahteval, da se uvede na meščanski šoli v Brežicah kmetijsko-obrtna smer in se tako meščanska šola prilagodi svojemu okolišu. — Okrajna blagajna se je nastanila v prtilju hiše gospe Marije Knifec, hišna štev. 26.

Zasulo ga je

Murska Sobota 3. septembra.

Včeraj zvečer so v tukašnji bolnico pripeljali fanta Andreja Hozjana. Doma je iz Odrance in služil v Ljajševih za pastirja. Včeraj ga je zadela nesreča. Za občno je kopal šoder. Naenkrat je zabobnelo in preden se je fant zavedel, je bil preko pasu zasut, tako, da se niti ganiti ni mogel. Med kopanjem se je namreč breg zrušil. Šoder je moral z veliko silo treščiti ob njega. Prvo pomoč mu je nudil križevski zdravnik, ki ga je nato poslal v bolnico. Večjih zunanjih ran ponesrečenec nima, pač pa je dobil notranje poškodbe in bo nekaj časa moral čuvati bolniško posteljo.

Dne 8. septembra v Rajhenburgu:

Proglasitev cerkve Lurške Marije za baziliko. — Blagoslovitev novih orgel. Proslava 20 letnice Orla in Prosvetnega društva. — Cerkvni koncert pevskega društva »LJUBLJANA«.

Iz Ljubljane odhaja vlak ob 5 zj. Polovična vožnja dovoljena pod običajnimi pogoji.

Zalostna zgodba mladega lanta

Ribnica, 4. septembra.

Dne 15. aprila t. l. je izginil Emil Petercel, zobotehniški učenec v Ribnici, doma iz Velikih Lašč, star 17 let. Ker se je fantič že pred letom enkrat ustrelil v glavo, kjer mu je krogla obličala in jo je nosil seboj, je vse sumilo, da bi utegnil tudi sedaj izvršiti samomor, zlasti ker je vzel seboj steklenico lizola in samokres. Odkar je nosil kroglo v glavi, je bil vedno duševno potr. Vse iskanje po njem je ostalo brezuspešno, dokler ga 3. t. m. ne najdemo v gozdu med grmovjem v Mali gori otroci, ki so nabirali gobe. Ležal je torej v gozdu nad polpeti mesec. Komisija je dognala, da se je zastrupil z lizolom in ustrelil v glavo, gotovo v duševni omračenosti. Pokopan je bil 4. t. m. na pokopališču v Hrovači pri Ribnici. Če pripomnimo, da so mu v duševni potrošnosti za razvedrilo dajali šundromane, smo precej povedali. To je žalostna zgodba mladega, pa življenja sitega človeka!

Objestnost ali zloba?

Tomačevo 4. septembra.

Kopalna sezona gre po koledarju h koncu, vendar ugodno vreme in topla voda še vedno privabita k Savi vsak dan lepo število kopalcev. Skozi vse poletje se Tomačevci nismo imeli prilike pritoževati čez kopalce, ki so vsak dan prihajali skozi vas k Savi. Vedli so se vesekoli dostojno in niso povzročali vaščanom nobenih neprijetnosti. Tudi nesreča se je doslej pripetila samo ena v tem delu savskega toka in sicer ob priliki, ko so valovi Save zahtevali mlado žrtev v osebi pokojnega Černeta. Zadnje čase pa se, žal, dogajajo s strani mlajših kopalcev nekatere stvari, ki človek ne ve, ali bi jih imenoval objestnost ali zlobo. Preteklo nedeljo n. pr. je »priplula« po Savi navzdol skupina kopalcev na nekakem »brod«, ki so si ga bili zgradili iz posejanih dreves onkraj Save v takozvanem »prod«. Bodiš, da so bila drevesa že posekana, bodi, da so jih posekali kopalci, gre v vsakem slučaju za škodo, ki jo trpi kmet, lastnik dotičnega dela proda. Ta škoda je tem obširnejša radi okolnosti, da naši kmetje nimajo obširnih gozdov, odkoder bi si nabavljali drva in si morajo večinoma pomagati s kurivom, ki ga pripeljejo s proda. Omenjeni »brod« je potem, ko so se kopalci naveličali vožnje na njem, odplul po Savi proti Jaršam.

Mnogo trpe v teh dneh tudi vrtovi, kjer zori sadje. Domačini so zaposleni na polju, po sadovnjakih pa nemoteno »gospodarijo« razposajeni kopalci. Nič jim ne bi branilo, če bi se zadovoljili samo s pobiranjem odpadlega sadja, toda otresati drevje, je vsekakor predrznost, da ne rečemo tatvina. Letos je, hvala Bogu, sadna letina dobra in naši kmetje so že toliko radodarni, da ne bi odrekli, če bi ta ali oni poprosil za klobuk jabolki, zlasti otrokom ne.

Včeraj popoldne se je družba vaških malčkov igrala ob cesti na klanec, preden se pride v vas. Pa ti pride mimo nek bosopet mestni frkolin in tebi nič meni nič zamahne s palico po golem hrstu štiriletnega Bolčka, da se je otrok zvil od bolečine in bolešno zajčal. Udarci je zapustil na dečkovem hrstu modrikasto marog. Zlobnež je nato pobegnil v smeri proti Jaršam in se sirovo krohotal. Tak primeri seveda ne bodo ohranili simpatij vaščanov do kopalcev.

Nujno priporočati bi tudi bilo, da kopalci in drugi, ki vozijo skozi vas s kolesi, nekoliko ublaže divjo brzino vožnje, ker so otroci čez dan vedno na cesti in se utegne dogoditi nesreča. Zlasti na omenjenem klanecu pri vhodu v vas, kjer je oster ovinek. Te dni je za las manjkalo, da bi neki splašeni konj prebrnil seneni voz, na katerem sta

»Pokorno javljam, ne vem.«

»To je puška.«

»Pokorno javljam, da ne verujem.«

Zaprl si ga in profos si je šel v dolžnost povedati Švejk v obraz, da je osel. Moštvo je odhajalo k težkim vajam v gore. Ali Švejk je sedel mirno in smehljajoče za železnim omrežjem.

Ker si z njim niso mogli pomagati v nobenem oziru, so ga določili za častniškega slugo enoletnih prostovoljcev. Pomagal je pri obedih in večerjah v kazinu.

Nosil je jedila, pivo in vino, pokrival mize, sedel skromno pri vratih in kadil cigarete, mrmrajoč od časa do časa:

»Pokorno javljam, gospod poročnik Walk je vendar zelo dober gospod.«

In puhniti je smehljajoč se cigaretni dim v zrak. Tudi v kazino je prihajala inspekcija. In nekoč je imel neki novi častnik nesrečo, da je vprašal skromno pri vratih stojičega Švejka, h kateri stotnji spada.

»Pokorno javljam, prosim lepo, ne vem.«

»Himmelsakrament, kateri polk pa leži tukaj?«

»Pokorno javljam, prosim lepo, ne vem.«

»Za božjo voljo, sin človekov, kako se imenuje mesto, kjer je naš polk?«

»Pokorno javljam, prosim lepo, ne vem.«

»Človek, kako ste sploh prišli sem?«

S prijaznim smehljajem in z nenavadno prisrčnim pogledom je obrazložil Švejk:

»Pokorno javljam, da sem prišel na svet in sem nato hodil v šolo. Potem sem se pri nekem mizarju učil mizarstva. Potem so me peljali v neko gostilno in tam sem moral do nagega sleči. Čez nekaj mesecev nato so prišli žandarji in so me odpeljali v vojašnico. V vojašnici so me pogledali in so dajali: »Sin človekov, za tri tedne ste prišli prepozno. Zaprl si vas bomo.« Vprašal sem jih zakaj, ko vendar nisem prav nič želel iti k vojakom in prav nič ne vem, kaj je to: vojak. Kljub temu so me zaprli in nato so me posadili v nek vlak, me vozili sem in tja, dokler nismo prišli sem. Nikogar nisem vprašal, pri katerem

sedeli dve ženski. Izza ovinka je bil pridrvel kolesar, konj je naglo zavl in stran in voz se je grozeče nagnil.

Tudi na polju je opaziti sledove poškodnih rok. Marsikje naleti kmet na razgrebeno zemljo, kjer je rastele krompir. Poljske tatvine so v tem času v okolici Ljubljane na dnevnem redu in da ne bodo šle na račun kopalcev, bi bilo obiskovalcem Save priporočati, da se vračajo od kopanja le po glavni cesti in naj ne iščejo stranskih stez med njivami.

Z nožem...

Brežice, 3. septembra.

Veselo je bilo preteklo nedeljo v vinotoču pri Krošeljnu v Dečnih selih pri Brežicah. Zbrala se je pisana družba fantov in deklet iz več vasi, tako, da je zmanjkalo prostora. Veselo je preteklo celo popoldne do poznega večera, ko se je okrog 9 zvečer odpravila skoro vsa družba proti domu. Par korakov od vinotoča pa je nastal med fanti prepri radi nekega dekleta. Jožef Černoš, sin posestnika iz Silovca, je miril fante, naenkrat ga je pa nek fant sunil z nožem v leva pljuča in ga smrtonovarno ranil.

Ljubljana okrog prvega

Vsak mesec enkrat naša prestolnica izredno živahno zaživi. Zdi se, in ne da se samo zdi, ampak je tudi res, da utripa srce ljubljanskega življenja okoli prvega v mesecu močnejše, nekam pospešeno, nestrno, veselo-razburjeno ali kako bi rekel. Tedaj dobi Ljubljana resnično izraz — malomestnosti. »Prebivalstvo ima denar!«, je deviza, ki jo vzdržuje javno mnenje našega mesta tako dolgo, dokler ima prebivalstvo res denar. Kako dolgo pa je to prav za prav? Danes imamo četrty avgust. Ali je danes še res, da ima prebivalstvo denar? Prvega ga je imelo in ni nikdo dvomil o tem, da ga ima. Danes je to že manj verjetno in marsikdo že zopet živi pri nadi na 1. september. Nu, kljub temu je Ljubljana še vedno nekako »po prvem« razpoložena. Poplačani so obroki, odšeta je stanarina, potolaženi upniki, nakupljene tudi nekaj živčne zaloge in še se ta ali oni lahko pobaha, da premore njegova listnica nekoliko »kovačev«. In baš ti »kovači«, ki tvorijo nekaj prebivateljskih proračunov naših ljubljancov, imajo čudotvorno življensko silo, ki poživlja dolgočasno vsakdanjost slovenske metropole. »Eh, kaj! Enkrat v mesecu smem pa vendar biti nekoliko vesel!«, preudari čistokrvni ljubljane in gre, da počasti starodavne tradicije slovenske rodoljubja ter si ga v ta namen »privošči« kozarček, dva, tri... Posledica je seveda bridki »maček«, blede zamišljenost in strogi »leviti« zgovornega spola, ki varuje interes domačega ognjišča.

Ko bi le Ljubljana, ki hoče biti velikomestna, ne bila okoli prvega tako zelo malomestna. Zelo neestetičen je n. pr. okoli prvega po policijski uri pogled na ljubljansko ulico. Koliko opotekanja, nepotrebnega, pogosto celo nedostojnega govorjenja, čudnega »petja«, zmerjanja, »štenkanja«, izzivanja, razgrajanja, policijskih glob itd.! Pa ni treba vedno čakati baš policijske ure za vse to. Od mraka do prvih jutranjih ur, ko zadiši iz gostiln po golažu, živi ljubljanska ulica v tem slogu. Okoli prvega seveda. Tistim, ki si take stvari dovolijo med mesecem, se vsa Ljubljana smeje, z obžalovanjem govori o »gnilih socialnih razmerah«, o pijanski sodrgi in lahkomišelnem zapravljanju denarja. Okoli prvega pa se vse to nekako tolerira in spregleda čes: »Eh, kaj, je pač okoli prvega in ljudje imajo denar, »birtje« pa tudi morajo živeti!« V krvi jame menda ta »človekoljubna vzajemnost«, ampak Ljubljana okoli prvega ni radi tega vesela in vsa razpoložena, ampak zato, ker ima denar. Pa ne velja to o vseh ljubljancih. Bog obvaruj, saj bi sicer nastal pravcati alkoholni potop, če bi bilo tako. Je veliko takih, ki imajo še tudi zadnjega denar. Ti, čast jim, ne spreminjajo lica ljubljani okoli prvega. Ti in pa tisti, ki nimajo niti prvega niti zadnjega v mesecu denarja... Slednji se, žal, v Ljubljani zadnja leta zelo množe. Pravijo, da v drugih mestih okoli prvega ni nič drugače. Bog pomagaj, je že tako!

polku sem, pri kateri stotnji ali v katerem mestu, samo da bi nikogar ne razžalil. In takoj pri prvih vežbah so me zaprli, ker sem si v vrsti prižgal cigareto in dasi vem, kaj je vojak. Kljub temu so me zaprli, kjerkoli sem se le pokazal. Sedaj, ker sem izgubil bajonet, nato zopet, ker bi skoraj gospoda polkovnika na strelišču ustrelil, a je manjkalo še za celi las las. Naposled sem prišel o gospodom enoletnim prostovoljcem.

Dobri vojak Švejk je gledal z otroško čistim pogledom častnika, ki ni vedel, ali se naj smeji ali jezi...

Približal se je sveti večer. Enoletni prostovoljci so okinčali v kazini božično drevesce in po večerji je gospod polkovnik imel navdušen govor: »Kristus se je rodil, kakor pač vsi znate. Veselje ima nad vsemi junaškimi vojniki in vsak junaški vojak ima veselje nad samim seboj!« In v ta slovesni govor zadoni nek iskreni:

»Oh, dal Kako je to lepole«

Ta medklc je bil od dobrega vojaka Švejka, ki je z iskrenimi očmi stal neopažen med enoletnimi prostovoljci.

»Vi, enoletni prostovoljci,« je zarohnel gospod polkovnik. »Kdo je zakričal?«

Iz vrst enoletnih prostovoljcev je stopil Švejk in gledal smehljajoč se gospoda polkovnika:

»Pokorno javljam, jaz sem tukaj pri gospodih enoletnih prostovoljcih uslužben in zelo mi je dopadlo, kar ste ravnokar govorili. Šlo vam je tako iz zvonca«

Ko so v Tridentu srečali vabili k polnočnici, je sedel dobi vojak Švejk že celo uro za zakljenjenimi vrati.

Takrat je ostal precej dolgo v zaporu in ko so ga izpustili, so mu dali bajonet in ga prideli k mitraljezkemu oddelku.

Napovedana je bila velika vaja ob italijanski meji in dobi vojak Švejk je šel z armado.

Pred odhodom je slišal predavanje nekega kadeta:

KDOR TRDI

da je kurjenje velika skrb in da je kurivo drago, gotovo že ni poskušal kuriti *

ZEPHIR PEČJO

10 katera 24 greje eno sobo

Večji tipi grejejo 3 do 4 sobe enako. Na zahteve brezplačni popis:

Zephyr tvornica peč d. d., Subotica

Ljubljanski velesejem Paviljon F št. 247/250

Samoprodaja za Ljubljano

Breznik & Fritsch

Šolske vesti

★ Državna realna gimnazija v Ptuj. Za šolsko leto 1929/30 se bodo vpisovali novo vstopajoči učenci dne 11. in 12. septembra dopoldne v ravnateljski pisarni, dosednji učenci pa dne 13. septembra od 10 do 11 v svojih razredih. Otvoritvena služba božja bo 14. redni pouk pa se prične dne 16. septembra 1929.

★ Drž. dvorazredna trgovska šola v Ljubljani. V prvi deski letnik se brez izpita sprejme še nekaj učencev, ki so dovršili meščansko šolo z završnim izpitom ali pa IV. razred srednje šole, če se zglase najkasneje v četrtek, 5. t. m. od 8 do 9 v ravnateljski pisarni in predlože rojstni list, izpričevalo in prošnjo za sprejem. Prošnja mora biti kolkovana s 5 Din. Vpisnina znaša 150 Din. — Dekliški letniki so vsi prenapolnjeni. Seznam sprejetih učenk v 1. letnik bo objavljen dne 5. t. m. ob 12 na razglasni deski. — Ravnateljstvo.

★ Na državni deski meščanski šoli v Krškem se prične šolsko leto 1929/30 v ponedeljek dne 16. sept. ob 8 z otviritveno službo božjo, z rednim poukom pa v torek dne 17. sept. ob 8; zadnji dan vpisovanja je v četrtek dne 12. sept. — Ravnateljstvo.

Druge vesti

★ Prestolonaslednika Petra rojstni dan v radnu. Na jutrišnjem opoldanskem (ob 12) sporedu je čestitanje naših malčkov Nj. Vis. prestolonasledniku Petru za rojstni dan. Spored je sledeč: 1. Janezek voščil Peterčku za rojstni dan; 2. Naš Peterček, deklaracija; 3. Cestitka v zboru, petje; 4. Narodne pesmi, poje zbor malčkov.

★ Na Raki in okolici je sadje letos izredno dobro obrodilo. Na razpolago so v velikih množinah jabolka (voščenko, ki je znano lepa in trajna, ter lepa kanadska reneta) in izborne češnje. Cene so tako nizke, da se vsakemu izplača priti pe sadje.

★ Pri bledi, sivorumenkasti barvi kože, utrujenosti oči, slabem počutku, zmanjšani moči za delo, žalostnem razpoloženju, težkih sanjah, bolečinah v želodcu, pritisku krvi v glavi in strahu pred boleznijo se svetuje, da se skozi nekaj dni zjutraj na tešče pije čaša naravne »Franz-Josef« grenceice. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josef« voda največ radi tega, ker na mil način odstranja vzroke mnogih bolezenskih pojavov. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

»Predstavite si, da je Italija napovedala vojno in da mi nastopamo proti.«

»Dobro, naprej,« je vzklil Švejk, za kar je dobil šest dni zapore.

Ko je odsedel to kazen je bil še s tremi drugimi arestanti in korporalom odposlan svojem mitraljezkemu oddelku. Spočetka so marširali po dolini, nato je šlo s konji v gore in tu se je Švejk izgubil, kakor je pač bilo pričakovati, v gostih gozdovih ob italijanski meji.

Plazil se je skozi grmičevje in oprezoval zaman po svojih tovariših, dokler ni srečno v popolni opremi prekoračil italijanske meje.

In tu se je dobi vojak Švejk izkazal. Ravno nek mitraljezki oddelk iz Milana je imel vaje ob avstrijski meji. Osem mož in en osel je bil s strojnico ravno na prostoru, po katerem je dobi vojak Švejk iskaljoče oprezoval.

Italijanski vojaki so se v svoji brezskrbnosti splazili za grmovje in zaspali. Osel s strojnico pa se je pasel resno ter se odaljeval od svojega oddelka, dokler naposled ni prišel do mesta, kjer je dobi vojak Švejk gledal smehljajoče na »sovražnika«.

Dobri vojak Švejk je prijel osla za uzde in odšel z italijansko strojno puško na italijanskem oslu v Avstrijo nazaj.

Prišel je z gorovja nazaj v dolino, se potikal še celi dan po nekakšem gozdu okrog, dokler ni naposled zagledal zvečer avstrijskega taborišča.

Stráža na hi hotelu pustiti v taborišče, ker ni znal gesla. Častnik je prišel in Švejk se je postavil strumno smehljajoč se, salutiral in javil:

»Pokorno javljam, gospod poročnik, da sem Italijanom zaplenil osla s strojno puško vred!«

Ne dolgo potem so spravili dobrega vojaka Švejka v garnizijski zapor — ali v Avstriji so znali, kako izgleda najnovejši sistem italijanskih strojnih pušk. (I. V.)

Jaroslav Hašek:

Švejk nastopa proti Italiji

Švejk je odšel k vojakom veselega srca. Drugega cilja ni imel, kakor da je pri vojakihi uganjal šale. In to se mu je v veliko grozo cele posadke v Tridentu, vtevisi komandanta res posrečilo. Na Švejkovih ustnicah se je zibal vedno smehljaj. Vedno je bil ljubezniv v občevanju in je zato pač vedno sedel v zaporu.

In ko je zapustil zapor, je odgovarjal s smehljajem na vsa vprašanja. S čudovito mironostjo se je pustil zopet zapreti in je bil v svoji notranjosti srečen, ker so se ga bali vsi častniki posadke v Tridentu. Ne radi sirovosti, nasprotno: radi njegovih uljudnih odgovorov, njegovega ljubeznivega obnašanja in radi njegovega prijaznega smehljanja, radi katerega je bilo vsem tesno in strašno.

Ako je prišel v sobo za moštvo inspekcijijski častnik, je sedel smehljajoči Švejk na postelji in vljudno pozdravil:

»Dober dan, gospod poročnik, pokorno javljam.«

Poročnik Walk je škripal z zobmi, ko je videl tako odkrit, prijazen Švejkov smehljaj. Vražje rad bi mu vrzaval kapo na glavi, da bi sedela, kakor je predpisano. Vendar topel in prisrčen Švejkov pogled ga je zadržal.

V sobo za moštvo je vstopil major Teller. Poročnik Walk vrže oster pogled na moštvo, ki je stalo ob posteljah in zakliče:

»Švejk, prinesite puško!«

Švejk vestno izpolnjujoč povelje, prinese tornistro. Major Teller besno pogleda na prijazne poteze v Švejkovem obrazu in nadaljuje po češko:

»Vi ne vedeti, koga tisto puška?«

»Pokorno javljam, ne.«

In že so ga peljali v pisarno. Prinesli so puško in mu jo vtaknili pod nos:

»Kaj je to? Kako se to imenuje?«

V javnem prometu

n. pr. na vlaku ali pa cestni železnici je nevarnost prehlada posebno velika. Tudi nalezljive bolezni se lahko razširijo.

Panflavin pastile

razkužijo ustno in žrelna duplino in so učinkovito obrambeno sredstvo pri takih nevarnostih.

★ V zdravilišču na Golniku se vrši med 6. in 13. oktobrom t. l. zdravniški tečaj o tuberkulozi. Vse podrobnosti v »Glasilu zdravniške zbornice« ali pri upravi zdravilišča. Prijave do 15. septembra.

★ Okradena učiteljica. Pri Sv. Juriju v Slov. gor. so pretekle dni tatovi vlomili v šolsko poslopje in oropali stanovanje učiteljice Karoline Čonč. V šoli stanujejo še tri druge učiteljice in učitelj, pa so sedaj vsi na počitnicah. Njih stanovanja pa tatovi niso oplenili. Učiteljica Čonč Karolina je znana po svojih krasnih izdelkih ženskih ročnih del in je pred kratkim izvršila naročilo celo za Ameriko. Učiteljica je seve s posebno marljivostjo spopolnjevala z ročnimi deli tudi opremo svojega stanovanja. Tatovi so slutili, da dobe dober plen. Odnosili so vezenin, perila in obleke za nad 10.000 Din vrednosti. Uboga učiteljica pa joka za izgubljenim trudom težkih dni. Ako se kje odkrije kak sled, se prosi blagohotne prijave.

★ Tijardovičeva opereta v Brnu. Znani splitski komponist Iva Tijardovič je dobil ponudbo od »Narodnega divadla« v Brnu, da naj bi se njegova opereta »Pierot illo« predvajala v brnskem gledališču. Premijera bo najkasneje do 31. decembra. Tijardovič namerava sam osebo prisostvovati prvi predstavi »Pierota illo« v Brnu.

★ Obilen ribji lov v Dalmaciji. Radi zelo obilnega ribjega lova v zadnjih dneh je bilo iz Splita in srednje Dalmacije izvoženo zelo mnogo rib v Zagreb, Ljubljano in Beograd, v prvi vrsti pa v Benetke. Tako je bilo iz Splita predvčerajšnjim odpeljano v Benetke 820 kg tunin. Radi obilnega ribjega blagoslova so se ribe na splitskem trgu nekoliko pocenile.

★ Francoski licej v Subotici. V Subotici se je pričela akcija za ustanovitev francoskega liceja. Te dni se bo otvorilo francosko otroško zavetišče, ki bo nekakša priprava za otvoritev francoskega liceja. Radi tega se je predinočnim vršila seja v francoskem klubu, na kateri so se starišji dogovorili, na kak način se bo vršila otvoritev otroškega zavetišča. Otroci bi bili vse dan pod nadzorstvom dveh redovnic z akademsko izobrazbo. Otroško zavetišče bo v zračnem poslopju s krasno urejenim dvoredom.

★ Ogromen proces na Cetinju. V Cetinju se je 2. t. m. pričela glavna razprava radi afera z vojno škodo. Skupaj je v tem procesu 94 obtožencev, med katerimi je pet žensk. Razprava se vrši pred cetinjskim sodiščem že več kot mesec dni, prekinjena pa je bila radi sodnih počitnic. Konec razprave se pričakuje okoli 10. t. m.

★ Megla povzročila železniško nesrečo. V terek, ob 6 zjutraj je trčil pred postajo Jasenovac na Hrvatskem mešani vlak, prihajajoč iz Novske, na tovorni vlak, ki so ga sestavili na postaji Jasenovac. Pri nesreči so bile lažje ranjene štiri osebe in sicer 3 železniški nameščenci in 1 civilna oseba. Prvo pomoč jim je nudil na licu mesta železniški zdravnik, nato pa so bili prepeljeni s prvim vlakom v bolnišnico v Sisek. Do nesreče je prišlo zaradi velike megle, ki je ležala nad vso progjo. Radi nesreče je moral čakati Simplon Orient iz Pariza šest ur v Jasenovcu. Tudi ostali vlaki so imeli velike zamude. Škode na progi ni nobene. Pokvarjeni sta le lokomotivi in nekaj vagonov, vendar tudi tu ni škoda velika. Železniška komisija je prišla še isti dan na lice mesta preiskat slučaj.

★ Naše gobe. Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob, spisal Ante Beg. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 50 Din. Knjiga obsega 75 barvnih slik po naravi in opis naših užitnih in strupenih gob. Knjiga nam odkriva veliko vrst užitnih gob in gliv, katerih do sedaj sploh nismo poznali. Vsebuje tudi veliko receptov, kako pripraviti gobe in glive za okusno jed, dalje kako gobe nabiramo, sušimo in konzerviramo. Za vsako kuharico, gospodinjico in nabiralca gob je ta knjiga velike važnosti in jo toplo priporočamo.

Naše visokošolsko dijaštvo

Zopet se bliža jesen in z njo križev pot marsikaterega študenta, ki se bo morda prvič kot abiturient zatekel ali pa kot dosedanjši slušatelj prišel nadaljevat na univerzo študije. Ustanovitev naše univerze v Ljubljani je nujno vodila k temu, da so si slovenski katoliški akademiki osnovali svoje Dijaško podporno društvo, to je akademsko menzo (v Marjanišču), ki ima oskrbovalen in zato vzvišen namen, da oskrbuje okrog sto revnih katoliških akademikov s ceno hrano.

Ker pa je društvo navezano le na vplačila za hrano, ki pa morajo biti radi ubožnosti dijakov le nizka, se društvo leto za letom obrača na našo slovensko javnost s prošnjo, da po svoji moči prispeva za tako socialno nujno institucijo kot je naša akademika menza.

Prepričani smo, da ne bo nikogar, ki bi se ne znal vmisliti v težak in grapav položaj slovenskega revnega visokošolca in bi ne prispeval svoj obulus za tako pomembno stvar (Miklošičeva cesta 5, Akademski dom, Ljubljana). Vsakdo naj bo prepričan, da vrši s tem eminentno narodno, socialno in kulturno delo sprito našega slovenskega znanstveno prosvetnega instituta kot je univerza! Naj bo uverjen, da mu je trajna hvaležnost številnih slovenskih katoliških visokošolcev zagotovljena!

Odbor Dijaškega podpornega društva. Ljubljana.

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Nočno službo imata drevi: Sušnik, Marijin trg in Kuralt, Gospodarska cesta 10.

★ Rojstni dan Nj. Visočanstva prestolonaslednika Petra dne 6. sept. se proslavi v vsej državi na svečan način. V ta namen se vrši tega dne ob 10 v tuk. stolnici sv. Nikolaja slovesna pontifikalna maša, po kateri se bodo opravile svečane molitve za Nj. Vel. kralja, Nj. Vel. kraljico, Nj. Vis. prestolonaslednika in vse kraljevijski dom. V tuk. pravoslavni kapeli je isti dan slovesno blagodarjenje ob 9, v evangelijski cerkvi pa ob 10. Po pontifikalni maši v stolnici se ob lepem vremenu vrši parada trup ljubljanske garnizije in nato defiliranje pred komandantom dravske divizije pri Narodnem domu na Aleksandrovi cesti. Drugačno praznovanje tega dne se ne bo vršilo.

★ Uduženje rez. ofic. in bojevnikov — odbor Ljubljana poziva svoje člane, da se udeležijo sv. maše dne 6. t. m. (petek), na rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika ob 10 v stolnici. Uniforma z ešarpo ali civilna obleka z znakom. Udeležba obvezna! Člani, ki nimajo znakov, naj nam blagovolijo javiti, da jih naročimo od Sred. uprave, ki je ravnanje prejela nove znake. Za nižje častnike so srebrni znaki po 30 Din.

★ Ljubljanci! V nedeljo 8. septembra 1929 ob priliki proglasitve lurske cerkve za baziliko in 20 letnice Orla priredi slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« s svojim celotnim zborom v Rajhenburgu cerkven koncert. Vrši se v novi baziliki ob pol štirih popoldne. Polovična vožnja je dovoljena. (35 Din za tja in nazaj.) Prijatelje umetne pesmi opozarjamo, da ob tej ugodni priliki pohite v čim največjem številu v Rajhenburg. Odhod iz Ljubljane ob petih zjutraj. Da moremo preskrbeti zadostno število voz na vlaku, prosimo, da nam vsaj do petka 6. t. m. javite svojo udeležbo na naslov predsednika »Ljubljane« Rado Šturma, uradnika Vzajemne posojilnice, Miklošičeva cesta 7. Zadoštuje dopisnica.

★ Novi mestni finančni referent. Pri proračunski razpravi je mestni občinski svet svoječasno sklenil, da se osnuje mesto mestnega finančnega referenta, ki bo vodil, upravljal in nadzoroval vse mestne finance. To mesto je bilo potem razpisano. Kakor smo zvedeli, je imenovan na to mesto tajnik bančnega sindikata dr. Rant, ki nastopi službo že danes.

★ Uduženje gledaliških igralcev v Ljubljani priredi 14. t. m. v veliki dvorani Uniona veliko umetniško akademijo, pri kateri bodo sodelovali naši najboljši operni in dramski umetniki, ves operni orkester in operni zbor z izbranimi sporedom. Naslednji dan pa se vsi istotam umetniško boemski večer, ki bo s svojim obširnimi repertoarjem zadovoljil vse in vsakogar. Objava posebnosti prvega kot drugega večera — sledi.

★ Nov slovenski tenor. Danes zvečer poje v ljubljanski operi prvič večjo, glavno tenorsko partijo gospod Josip Gostič, član našega opernega zbora. Gospod Gostič je izredno muzikalno nadarjen, ima lep glas, katerega je izobrazil več let na tuk. konzervatoriju, v zadnjem času je bil gojenec ravnatelja Hubada. Njegov glas je jako prijeten ter polnodoneč, in trdno pričakuje, da se bo razvil v prvovrstnega pevca, ki bo delal čast zavodu, na katerem že deluje več let. Prva njegova velika tenorska partija je v »Evgeniju Oneginu«, kjer poje mladega Lenskega.

★ Ob priliki železniškega kongresa, ki se vrši v Ljubljani v nedeljo 8. septembra, bo na predvečer 7. septembra ob 20 v unionski dvorani slavnostna akademija, na katerem bo nastopilo med drugim tudi NZD »Sloga« iz Ljubljane pod vodstvom pevovodje g. Svetla. »Sloga« je izredno agilna naše nacionalno kulturno društvo, ki goji glasbo vseh panog. »Sloga« ima prav dober in številni moški in mešani zbor, dalje glasbeno šolo ter kompletno godbo in orkester. Godba »Sloga« se je širom Slovenije silno priljubila ter je izvrstni sodelavec pri vseh naših narodnih prireditvah. Prireja pa tudi stalne koncerte z izbranimi novejšimi programi. Tudi za svoj sobotni zbor je določila program, ki je vreden vsega uvaževanja. Nastopi z Adamičevimi belokranjskimi svatovski pesmi in Mokranjčevim Kozarjem. Poleg Sloge nastopi zbor mariborske »Drave« ter solista Živko in Premelj. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

★ Kongresni trg. Koliko časa je od tega, kar je betoniran Kongresni trg? Prav lepe denarce je veljalo to mestno občino. Danes pa so v betonu že prav velike luknje in špranje, betonski tlak razpada. Kje je krivda? Na prometu gotovo ne, ker je ta na Kongresnem trgu prav majhen. Ali ne obstoja neka garancijska klavzula med mestno občino in tirkom, ki je trg betonirala? Zakaj ne nastopijo konsekvence te klavzule?

★ Dijaški sejem se organizira. Kdo bi mislil, da so naši dijak tako iznajdljivi! Pogumtali so, da je za uspeh dijaškega sejma potrebno kot za vsako podjetje dvojce: organizacija in reklama. — Včeraj so se na treh drevesih na Krekovem trgu pojavili trije veliki lepaki s takimi napismi: »Dane bo zmešnjav — dijaški sejem se prične v petek 6. t. m. popoldne! Odbor.« — »Dijaki, pripravite knjige, dijaški sejem se prične v petek popoldne!« Najimnitnejši pa je tretji plakat: »Dijakinje, zakaj valjate knjige doma na policah? Prinesite jih na dijaški sejem, ki se prične v petek popoldne!« Ker pa »odbor dijaškega sejma« najbrž ve, kaj v današnjih časih »vleče« ženske, je zraven še obetajot napis: »Katera bo »miss dijaški sejem?« Se malo torej manjka, pa bomo imeli v Ljubljani trdko »Dijaki sejem, reg. zadruga z o. z.«

★ Umrli so v Ljubljani v času od 31. avgusta do 4. t. m.: Neža Košak, mestna uboga, 82 let, Japljeva ul. 2; Alojzija Arko, zasebnica, 55 let, Svetčeva 4. V bolnišnici so v istem času umrli: Josip Jurkovič, posestnik, 52 let, Zapuže pri Banjaloki; Marija Kovač, vdova železn. nadspovednika, 58 let, Solška ulica 4; Marija Köstner, poljedelka, 21 let, Prerigle; Jakob Ogrizek, klepar, 37 let, Tržaška c. 27; Marija Meden, žena kovača, 45 let, Trnovska c. 25; Marijana Erjavec, zasebnica, 54 let, Vižmarje 7; Izidor Pustovrh, sin posestnika, 2 leti, Povelje 4; Anica Senica, hči mesarja, 2 meseca, Lipičeva 2; Rudolf Seljak, cestni nadzornik, 42 let, Domžale.

★ Stanovanja so dobili. G. župan je oddal razpoložljiva stanovanja v mestnih hišah tem-le prosilec: trisobno stanovanje za topničarsko vojašnico Luki Kramolcu, predmetnemu učitelju; dvosobna stanovanja ravno tam pa Antonu Baggii, strojnemu ključavničarju, Augustu Hlebecu, sprevedniku državne železnice, Alojziju Sodarju, mestnemu slugi. Sodarjevo stanovanje v II. mestni hiši za Bežigradom je dobil Josip Karu; stanovanje v VII. hiši za Bežigradom je dobil Kadunc; stanovanje na Sredini št. 8 je dobil Lipovšek; stanovanje na Ahacjevi cesti je dobil Josko Lindič, tajnik »Svete vojske«. — Za novembarski termin bo pro-

stih še nekaj stanovanj. Vložen pa je deložacijski predlog za okoli 40 strank. Računati je, da bo od teh polovica plačala dolžno najemnino, polovica pa se jih bo izselila iz barake. Na ta način bo v najkrajšem času na razpolago preko 20 stanovanj v raznih mestnih hišah.

★ Ogenj v Šiški. Včeraj ob pol petih popoldne je telefonirala stražnica v Šiški gasilski postaji, da gori kozolec ob kamniški progi, last gospe Marije Perko v Jernejevi ulici št. 7. Takoj je odhitela s trenjskim avtom k požaru četa gasilcev. Tam so iz gorečega kozolca ljudje že reševali žito, fižol in druge poljske pridelke, kolikor je bilo pač mogoče iztrgati iz plamena. Gasilci so ogenj zadušili na ta način, da so podrlj kol kozolca in odstranili goreče lesovje. Škoda je prav znatna. Kako je požar nastal ni znano.

★ Mlado dekle si prerezalo žile. Včeraj popoldne je službojuči gozdni čuvaj pri ogledovanju gozda srečal v gozdni samoti za Zgornjim Rožnikom mlado dekle, ki je potrla tavalja po stezi, za njo pa je šla dolga krvava sled. Dekle je imelo na levi roki veliko rano: v samomirnem namenu si je opoldne prerezala žile in ves čas, nad dve uri je krvavela, ne da bi iskala pomoči. Gozdni čuvaj ji je za silo obezal roko z žepnim robcem, nato pa skočil hitro doli k Cadu, odkoder je telefoniral po reševalni avto. Reševalci so morali prav v gozd in dekle prenesti na avto. Dekle, 19 letna učiteljica Aleksandra Perašič iz St. Jerneja pri Somboru v Bački, je obupano vzdihnila: »Oh, škoda, da ni bilo že vsega konec!« Na vprašanje, zakaj si je hotela vzeti življenje, je dejala v hrvaščini: »Život mi je dosadil.« Tak je del današnje mladine: utrujen in pesimističen, pripravljen za samoumori. Dekle je zdaj v oskrbi v javni bolnišnici.

★ Nogo si je zlomila. Včeraj zjutraj si je zlomila pri padcu desno nogo žena uradnika Katarina Mevle, stanujoča na Trnovskem pristanu 4. Nesla je škaf perila, pri tem pa ji je spodrsnilo. Reševalni avto jo je prepeljal v bolnišnico.

★ Iz policijske torbe. Kar tri osebe so bile aretirane radi nenravnosti, eden med tem je celo tako zvani »boljši« človek. Dalje sta bila aretirana še dva tatitca. — Prijavljenih je več malih tatvin, večinoma obleke in perila. — Pekovski pomočnik Edvard R. je na Marjinem trgu s kolesom podrl žel. uradnika v p. Stefana Gorjanca, ki je pri padcu dobil znatne poškodbe na obrazu. — Slikarski mojster Josip Starič je prijavil, da mu je bilo izpred neke kavarne ukradeno 2000 Din vredno kolo, znamke »Peugeot«.

Maribor

★ Mariborski rezervni častniki proslavijo obletnico prebitja solunske fronte s spominskih večerom, ki se bo vršil 14. septembra v veliki unionski dvorani. 15. septembra pa se vrši na magdalenskem vojaškem vežališču najprej služba božja, nakar sledi parada, ki ji prisostvujejo tudi predstavniki civilnih in vojaških oblastev.

★ Priključitev mariborskih telefonskih naročnikov na avtomatsko centralo. S priključitvijo telefonskih naročnikov se bo pričelo danes točno ob 19. Po navedenem času se smejo uporabljati samo avtomatski aparati.

★ Vojni invalidi, ki mislijo, da jim invalidna pritiče še po 1. oktobru, se opozarjajo, da si v zmislu tozadevnih določil invalidskega zakona z dne 4. julija pravočasno preskrbe zdravniško spričevalo o poškodbah, pridobljenih v vojni. Invalidom, ki stanujejo v področju mesta Maribor, izdaja tozadevna spričevala, odnosno uverjenja mestni fizikat po predpisnem obrazcu. Prijave z dokumenti je poslati pisмено onemu sodišču, ki je po odredbah invalidskega zakona iz leta 1925 odločilo o pridobljeni pravici invalidne pokojnine. Aktivnim in upokojenim častnikom izstavi tozadevno zdravniško spričevalo vojaški zdravnik, ki je določen za dotični kraj. Za Maribor je določen aktivni vojaški zdravnik 45. pešpolka.

★ Pred otvoritvijo vsedrjavne strelske tekme. Slovenska otvoritev vsedrjavne strelske tekme, ki obeta postati velik dogodek ne samo za Maribor, temveč tudi za vso državo, se vrši jutri 6. septembra ob 14 na vojaškem strelišču v Radvanju. Kakor znano, bo obsegal program velikega nagradnega streljanja, ki se ga bodo udeležili najboljši strelci in lovci iz vse države, dve glavni kategoriji in sicer strelsko-sportno in lovsko-sportno tekmovalstvo. Lovsko streljanje se bo vršilo le v popoldanskih urah. Priprave so v glavnem končane; ker je preskrbljeno dovolj prenočišč, se ni bati, da bi imeli udeleženci radi stanovanja kakšne sitnosti. Prijave za prenočišče je čimprej poslati g. ravnatelju Baltavzarju, Ciril-Metodova 22.

★ Smrtna kosa. V Gradcu je preminul Jakob Keršnik, posestnik iz Pobrežja, star 50 let. Včeraj so ga z avtofugetonom prepeljali v Maribor ter se bo vršil pogreb danes ob pol 16 na magdalenskem pokopališču. — Marija Osana, zasebnica, stara 44 let. Pogreb bo jutri dopoldne iz hiše žalosti Rošpoh 49 na pokopališču v Kamnici.

★ Pelletince obstoja proslavi na Marjin praznik 8. septembra orlovski družina v staroslavni Rušah. Ob pol 10 bo v prenovljeni župni cerkvi posebna mladinska pridga, po sveti maši pa se vrši v dvorani stare šole slavnostni občni zbor orlovskega odseka s primernim govorom. Prijatelji našega orlovstva — prihodnjo nedeljo v Ruše.

★ Za nabavo 150.000 kg sena in slame se vrši 9. septembra v pisarni poveljstva tukajšnjega vojnega okrožja licitacija; natančnejši pogoji za razpisano licitacijo so interesentom na vpogled pri poveljstvu vojnega okrožja ter na uradni deski mestnega magistrata.

★ Svetovski potnik. V Maribor je prispel včeraj dr. Gonda, odvetnik iz Budimpešte, ki je po štiriletnem dosedanjem potovanju prehodil ves Balkan, Malo Azijo in Egipt. Njegovo potovanje je znanstveno informativnega značaja, ker zbira podatke, ki se nanašajo na pravne, politične, kulturne in gospodarske razmere posameznih držav. Potujoč po naši državi zbira gradivo, ki ga bo po končnem potovanju, t. j. 1. 1935, objavil.

★ Dr. Franc Toplak, specialist za ženske bolezni in porodništvo, zopet redno ordinira, Glavni trg 18.

★ Tečaj za konzerviranje sadja in zelenjave se vrši na tukajšnji vinarski in sadjarski šoli od 19. do 21. septembra. Pouk bo teoretičen in praktičen in se bo vršil od 9 do 12 in od 14 do 17. Udeleženci oziroma udeležence plačajo za obrabo inventarja 10 Din. Prijaviti se je potom dopisnice najkasneje do 17. septembra pri ravnatelstvu tukajšnje vinarske in sadjarske šole.

★ Odlikovanja bivših vojakov. Pri komandi mariborskega vojnega okrožja se nahajajo razna odlikovanja bivših vojakov, za katere se ne ve točnih naslovov, da bi se mogla posameznikom odlikovanja dostaviti. Iz tega razloga se pozivlje vse spodaj navedene osebe ali njih najbližji sorodniki, da se javijo pri mestnem vojaškem uradu v Mariboru. Slomskov trg 11, med uradnimi urami do 25. septembra: Nared-

nik Vončina Leopold, vojaški kovaški mojster Glazar Ferdinand, podnarednik Sahačin Franc, narednik Bodlak Stanko, kaplar Sindič Albert, redov Babič Franc, narednik-vodnik Bela Marček, podnarednik Lukaj Anton, podnarednik Gorupič Peter, podnarednik Maru Josip, kaplar Gradšnik Anton, kaplar Rozman Josip, redov Kurnik Jakob, redov Subič Ivan, ki so svojočasno služili pri ljubljanski haubični bateriji. — Redov Bezgovšek Leopold, redov Vrbovšek Ivan, podnarednik Pankrac Jehard, kaplar Črnko Anton, redov Robnik Ivan, narednik Erman-ko Peter, redov Pibernik Franc, kaplar Ratce Franc, kaplar Arčan Ivan, ki so služili svojočasno pri celjski haubični bateriji. — Narednik-vodnik Modrič Ivan, narednik Habjančič Andrej, redov Gradšnik Lovrene, redov Civilak Alojz, redov Vogrinec (Vobrinec) Ivan, redov Šumak Franjo, redov Pevec Martin, redov Damiš Ivan, redov Kubas Josip, kaplar Brglez Karel, kaplar Kostanjevec Josip, podnarednik Ogrinc Franjo, narednik Repič Martin, narednik Srot Franjo, ki so služili pri mariborski poljski bateriji. — Redov Kastelič Stanko, kaplar Bršnjak Alojz, redov Marolt Franc, redov Jaša Lojze, ki so služili pri dravskem artilerijskem brdskem polku. — Redov Juvančič Kajetan, narednik Rajner Rudolf, narednik-vodnik Vajt (Bajt) Ciril, kaplar Arko Vekoslav, kaplar Kveder Ivan, kaplar Škrinjar Matevž, kaplar Frelj Mihael, kaplar Kostelič Josip, kaplar Lovrenčič Martin, kaplar Kregar Andrej, narednik Ropotec Josip, redov Krajnc Franc, redov Podkov Franc, ki so služili pri ljubljanski težki bateriji. — Vsi navedeni naj prinese s seboj kake stare vojaške dokumente, s katerimi se bodo lahko izkazali glede istovetnosti.

★ Močanec dolgih prstov. Tlakovatelj Ferdi je iznajdljiva betica; pri neki novi stavbi na Glavnem trgu je izmaknil sod magnezije v vrednosti 2500 Din ter ga nato prodal nekemu svojem znancu za 100 Din. Ferdi sploh bolega na kronični »izmaknitič«; tako je v neki gostilni v Stolni ulici sunil sosedu srebrno dozo v vrednosti 400 Din, pri čemer pa jo je skupil, ker so tatvini prehitro prišli na sled.

★ Jakopini v mariborski okolici. Ponočni klativitezi so vdrli v stanovanje posestnika in trafikanta Franca Šiško na Dražnem vrhu ter odnesli tobaka v vrednosti 1400 Din, dve moški ter 10 ženskih oblek, srebrno uro, naglavnih in žepnih robcev ter drugega blaga v skupni vrednosti 10.000 Din. Ker je izginila tudi tobačna knjižica, se opozarjajo vsi trafikanti, da ne prodajajo nikomur tobaka na omenjeni naslov ter se naprošajo, da dotičnika takoj prijavijo najbližji orožniški postaji. Sploh kar mrgoli raznih temnih elementov in postopačev v poslednjem času po deželi, tako da niso naši posestniki varni pred njimi ne ponoči in ne podnevi.

★ Pri kopanju ponesrečil. 23letni bivši mornar Maks Huber iz Studencev se je včeraj popoldne kopal pri kopališču na Felberjevem otoku. Pri skoku v Dravo je tako nesrečno zadrl z glavlo ob kamen, da je zadobil precejšnjo rano na čelu. Interventral je rešilni oddelek.

★ V bolnico so pripeljali 24letno posestnikovo hčerko Marijo Lešnik. Pri delu na polju je stopila na velik žebelj, ki se ji je globoko zaril v desno nogo. Rana je precej nevarna.

★ Ljudsko gibanje. V preteklem mesecu je bilo 99 rojstev in sicer v stolni župniji 57 (22 moškega in 34 ženskega spola), v frančiškanski župniji 14 (6 moškega in 8 ženskega spola), v magdalenski župniji 25 (11 moškega in 14 ženskega spola). Smrtnih slučajev je bilo 61 in sicer 26 moških in 35 ženskih — v stolni župniji 10, v frančiškanski 10, v magdalenski župniji 39 (bolnica). Poročenih je bilo 39 parov in sicer v stolni župniji 8, v frančiškanski 17, v magdalenski 11. Pri protestantih je bilo dvojce rojstev, 1 smrti slučaj in 3 poroke; pri pravoslavni 1 rojstvo ter 1 smrti slučaj.

Dopisi

ROMARJEM K MATERI BOŽJI NA PLANINSKI GORI.

Letošnji jesenski romarski shod pri M. B. na Planinski Gori bo v soboto 14. in v nedeljo 15. septembra. Doslej je bil prehod čez državno mejo ob shodih prost, sedaj ni več. Na Planinsko Goro morejo po odredbi italijanskega obmejne-ga komisarijata v Postojni samo oni, ki imajo ali pravilen potni list, obmejno karto in pa oni, ki so v takozvanem kolektivnem sneznemu romarjev. Zato se morate vsi, kiimate potnega lista ali obmejne karte, zglati pri domačem g. župniku ter povedati svoje ime, priimek, rojstno leto in bivališče. Ta priglas naj se izvrši v času, ki je v vsaki župniji posebej določen. Seznam romarjev se potem pravočasno predloži obmejnemu komisarijatu na Rakeku v vidiranje in ga potem dobi, kdor bo skupino romarjev vodil na Planinsko Goro, da ga na meji pokaže obmejni italijanski straži v svrhu kontrole. Pot na Planinsko Goro je možna samo po državni carinski cesti skozi takozvano »Kafčo vas«, to je zadnji del planinskega trga, ki je pripadel Italiji. Vsaka druga pot je zabranjena in naj nihče ne poizkuša prekoračiti mejo drugje, sicer se je bati velikih neprijetnosti na meji. Na to strogo opozarja obmejni komisarijat v Postojni. Le-to bo v noči med soboto in nedeljo 15. septembra, torej ob priliki shoda, celo noč izpostavljeno Najsvetšeje v javno češčenje; zato pa naj vsak, kdor le more, pohiti na to starodavno in priljubljeno Marijino božjo pot in naj se nikar ničesar ne ustraši, samo za prehod čez mejo naj si pravočasno vse potrebno oskrbi. Toliko, da se veste ravnti. Na svidenje pri Mariji na Planinski Gori! — Župni urad v Planini pri Rakeku. Ivan Lovšin, župnik.

RAJHENBURG.

Cerkveni koncert se bo vršil v nedeljo, dne 8. septembra v novi baziliki ob pol štirih popoldne v Rajhenburgu. Pevske točke izvaja slovensko glasbeno društvo »Ljubljana«, orgelske g. prof. Stanko Premrl, stolni kapelnik v Ljubljani. Dirigent: dr. Anton Dolinar. Spored: 1. Orgle, izvaja g. Stanko Premrl. 2. Dr. Mlinar-Cigale: Ave, tisočkrat ave, mešani zbor. 3. Dr. A. Dolinar: Ave Maria, tenor-solo (g. Gostič). 4. Dr. Fr. Kimovec: Večerni zvon, mešani zbor. 5. Dr. A. Schwab: Zdrava Marija, mešani zbor. 6. in 7. Orgle, izvaja g. Stanko Premrl. 8. a) Bortnjanski: Nynje sily, b) Lyvovskij: Gospodi, pomiluj, c) Čajkovskij: Angel vopijaše, ruske cerkvene pesmi, mešani zbor. 9. in 10. Orgle, izvaja g. Stanko Premrl. 11. St. Premrl: Z glasnim šumom s kora, mešani zbor. 12. J. Klemenčič: Marijina, mešani zbor. 13. Bortnjanski: Tebe Boga hvalim, mešani zbor. 14. Orgle, izvaja g. Stanko Premrl. — Vstopnica: sedeži I. vrste 15 Din, II. vrste 10 Din, stojnišča 4 Din. Predprodaja vstopnic je v župnišču v Rajhenburgu in po sosednih župnijskih uradih.

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU.

Umrli je v sredo ob 16 Tine Stangl, akademik in uradnik Mariborske oblasti. Pogreb bo v petek, dne 6. t. m. ob pol 16.

Brežice ob Savi

Nesreča. Preteklo soboto je pripeljal 68 letni Pavel Krčelič, posestnik iz Zlebecev obč. Pušča na Hrvatskem, pravišče na semenj za Jožeta Zlebaškega iz iste vasi. Ko sta se okrog poldne vračala domov, sta kupila še nekaj desk in jih naložila na voz. Naenkrat sta se konja splašila in zdirjala proti mestu. Krčelič je poskušal konja ustaviti, toda voz je zadel ob neki kamen in Krčelič je padel naprej pod voz, da je šlo kolo preko njega, pobil se je tudi po glavi. Nezavestnega so prepežljali v brežiško bolnico.

Ljudska posojilnica v Brežicah se je s 1. septembrom preselila iz župnišča v pritličje hiše gospe Marije Knific v Brežicah št. 26. Uradne ure so od 8 do 12 dopoldne, razen nedelj in praznikov. Lepo razvijajočemu se zavodu želimo mnogo uspeha v novem prostoru.

Novo mesto

Uradne ure pri okrožnem in okrajnem sodišču v Novem mestu so od 1. do 30. septembra ob delavnikih od pol 8 do pol 13 in od 16 do 18. Od 1. oktobra 1929 dalje od 8 do 12 in od 15 do 18. Ob nedeljah od 9 do 12 ob praznikih pa od 8 do 12. Vložnice je odprto: ob delavnikih od 1. do 30. septembra od 8 do 12 in od 16 do 18, od 1. oktobra dalje pa od 8 do 12 in od 15 do 17, ob praznikih od 8 do 12, ob nedeljah od 9 do 12.

Kostanjevica na Krki

Novega župnika smo dobili v osebi g. Franca Goloba, kaplana iz Ribnice. Župljani so mu priredili priščen sprejem v dvorani Kat. izobr. društva. Novodolnemu dušnemu pastirju, ki si je znal na mah osvojiti naša srca, želimo obilo božje-ga blagoslova!

Tedaj za vkuhanje sadja se vrši v pone-deljek dne 9. t. m. v dvorani Kat. izobr. društva. Naselil se je začasno zobozdravnik g. dr. Kesler in ordinira v hiši g. Sever dnevo od 2 do 3 popoldne.

CERKNICA.

O pretepu v Podskrajniku smo prejeli sledeče pojasnilo: V nedeljo, dne 1. septembra t. l. je prišel v gostilno Ivane Zalar v Podskrajniku popolnoma trezen Slavko Tornič, lesni manipulant iz Begunj v spremstvu narednika Bonača. V tej gostilni je razgrajala napol pijana gruča fantov, med njimi neki Martinčič Franc, posestniški sin in čevljar iz Dolenje vasi pri Cerknici. Ta gruča fantov je napadla najprej dva druga fanta, nato pa se je prejel omenjeni Martinčič v družbi še enega fanta obrnil od Torniča, ki je sedel z narednikom pri svoji mizi in ga z nožem v roki izizivalno vprašal, zakaj tako molči in kam gre. Tornič in arednik sta odgovorila, da sta namenjena v Zevše, nakar so fantje, ki so obhajali Martinčiča, pripomnili, da bosta dobila bunke. Tornič in njegov spremljevalec sta se že namerala odstraniti, ko se je naenkrat postavil Martinčič z nožem v roki za njegov stol, njegov preložen omenjeni Martinčičev pa se je vsedel poleg Torniča z nožem v roki in ga celo zgrabil za roko. Boječ se napada, je Tornič odskočil s stola in se umaknil k vratom. Obenem je potegnil iz žepa revolver, da bi prestrašil oba napadalca. Ker sta le silila vanj z nožem v roki, je oddal en strel v strop vrat. Ker pa se je Martinčič zopet zakadil z nožem v roki proti njemu, je Tornič pobegnil na prosto in, neprenehoma od Martinčiča zasledovan, oddal še dva strela v zrak. Ker pa Martinčič le ni odnehal in se je Tornič opravičeno čutil ogorčenega, je nameril samokres proti napadalcu, da ga ustreli v nogo, a ga je slučajno zadel v trebuh.

Trbovlje

Legitimacije za razstavo Ljubljanskega vele-sejma »Ljubljana v jeseni« se dobe pri gospodu Rudolfu Gonelliju, rudn. kancelistu v Trbovljah.

Konjice

V župnijski cerkvi popravljajo te dni električno napeljavno, ki jo je svoj čas poškodovala strela, ko je udarila v cerkev Poškodovano, oziroma raztrgala je steevec, varnostne zaklopke, prekidače in mestoma tudi spoje. Kako se je prav za prav zgodilo, ali je udarilo v strelodiv in je oddot odskočila iskra v električno napeljavno, ali je udarilo v to, še ni popolnoma ugotovljeno.

Kat. društveni dom je kakor mravljinec. Orli in Orlice, mladi, mladenke, orliči in gojenke kar tekmujejo, kdo se bo v nedeljo pri telovadnem nastopu bolj postavil. Kljub velikim prostorom je Društveni dom večer za večerom natrpan telovadcev in telovadkinj, pevcev in pevk. Vse hočejo napraviti lep. Tudi telovadišče za Domom dobiva vedno lepše lice. — Prijatelji, pridite, da vidite to vedro orlovsko mladino ter njihovo voljo in moč!

HOČE PRI MARIBORU.

V nedeljo, dne 8. septembra pridejo gostovat dijaki zg. poljskavškega izobraževalnega društva »Skala« v Hoče, kjer uprizore ob treh popoldne in ob pol osmih zvečer v domu tamkajšnjega bralnega društva Schönherjevo dramo v treh dejanjih: »Otroška tragedija«, ki je imela preteklo nedeljo velikanski uspeh na Pragerskem. Za zabavo pa bo burka v štirih slikah »Potepuh pred policajem, pri umetniku, pri mutcu in končno pred sodnikom«. — Pridite, da spoznate, kaj je otrokom mati, da vidite, kaj postane iz otrok, katerih mati ni več zvesta njim in ne svojemu možu, pridite, da odnesete s seboj najgloblji spoštovanje pred materjo-mučenico, o kateri bo uvodni govor! Vstopnina je običajna. Čisti dobiček pa je za revne visokošolce. Mladini pod štirinajst let je vstop prepovedan. Na svidenje!

KOSTRIVNICA-PODPLAT.

Naš kraj je izredno bogat na vrelcih kisle vode, ki je učinkujoče zdravilo proti žledodni bolezn, pljučnemu katarju, priporočljiva pa je tudi za vsakega, ki trpi na sladkorni bolezn, kroničnem katarju mehurja itd., kar je ugotovilo in priznalo že več tu- in inozemskih zdravnikov in bolnikov. Tako imamo dva moderno urejena vrelca komaj 10 minut od železniške postaje Koprivnica-Podplat. Sta to »Kraljev vrelce« ali Koprivniška slatina in vrelce sv. Ignacija, oba last gospoda Fr. Kupnika. V komaj 20 minut oddaljenem Gaberniku imamo vrelce »Kralja Aleksandra I.« in da-

BOLEZNI V ŽELODCU
(gorečica)

Neprestano rastoči milijonski promet kakor tudi 100 letni obdobje naše trdke dokazuje najbolje, da je naša **Organična Bullrich** sol kakor tudi dolele nenadomestljiva proti vsem težkostem prebave in gorčice. Kupite jo danes eno, ali poskusite naše tablete. Tudi Vi se dobite v vseh lekarnah. Prava je samo v vianjevli zavolj s sliko izumitelja. **A. W. & C. W. Bullrich, Berlin W. 57.** Skladišče v Jugoslaviji: Lisi, d. d., Zagreb

„Na sveži zrak

mora Majdica“, pravi gospa Mica. Ponosna je, da vsi občudujejo njeno lepo in dobro negovano Majdico, v snežnobelem in duhtečem perilu. Ravno zato rabi ona za pranje samo

Radio

Četrtek, 5. septembra.

Ljubljana: 12.30 Reproducira. glasba — 13.00. Casovna napoved, borzna poročila, reproducirana glasba — 13.30 Iz današnjih dnevnikov — 16.30 Obisk higijenske razstave, razlaga dr. Petrič — 17.00 Koncert Radio orkestra: Siede (Matador); Parma (Moj ideal); Bellini (Norma); Donizetti (Lucia von Lammermoor); Theimler (Der Favorit); Morse (Ljubav) — 19.00 O poljski razstavi v Poznanzu, govori g. tajnik Zor — 19.30 Reproducira glasba — 20.00 Koncert Radio orkestra — 22.00 Casovna napoved in poročila.

Belgrad: 12.45 Plošče — 15.30 Prenos iz kavarne »Moskva« — 16.30 Čitanje iz Goethejevega romana »Werthers Leiden« v nemščini — 20.00 Koncert komorne glasbe — 21.25 Cas, dnevne vesti — 21.45 Jazz-orkester — Zagreb: 11.30 Plošče — 19.30 Prenos iz Prage — 21.40 Lahka glasba — Varšava: 12.05 Plošče — 18.00 Solistični koncert — 20.30 Orkestralni koncert — 22.45 Godba za ples — Budapest: 9.15 Koncert radio-kvarteta — 12.05 Koncert ciganskega orkestra — 14.30 Poročila, cene živil — 16.00 Narodne pesmi, plošče in predavanje — 19.30 Koncert — 21.25 Koncert zavetišča slepcev — 22.30 Prenos cigan. orkestra — Dunaj: 11.00 Kvartet — 16.00 Popoldanski kvartet 19.00 Predavanje: Knjiga nekdanj in sedaj — 19.55 Cas — vreme. 20. Felix Salten-ov večer, zatem jazz. — Brno: 12.20 Orkestr. koncert. 19.05 Orkestralni koncert. 20. Jugoslovanske pesmi. 20.30 Klasični komorne glasbe. 21.20 Koncert. — Langenberg: 13.05 Opoldanski koncert. 17. Z ekspresom skozi USA. 17.35 Večerni koncert. 20.30 Radio orkester, nato poročila, zatem jazz do 24. — Berlin: 14. Plošče. 15.30 Duša in srce, predavanje. 17. Radio orkester. 19.30 Klavir. 21. Godalni kvintet, nato čas, vreme in poročila. Plesni komadi do 0.30. — Katowice: 16.20 Ura za mladino. 17. Plošče. 18. Popoldanski koncert. 22. Poročila nato plesni komadi. — Stuttgart: 12. Vreme, plošče. 16.15 Popoldanski koncert. 18.15 7 svetovnih čudes, predavanje. 20. Starejši plesi. 21.25 Zabavni koncert. 22.30 Lahka glasba do 24. — Praga: 12.20 Orkester. 15. Plošče. 16.30 Vojska godba. 19.05 Mandoline in banji. 20. Koncert. 21. Orkester. 22.20 Plošče. — M. Ostrava: 12.20 Orkester. 20. Orkester. 20.30 Komorna glasba. 20.55 Hebrejsko petje 21.05 Orkestralni koncert. — Leipzig: 12. Plošče. 16.30 Klasična komorna glasba. 20. Koncert. — Breslau: 16.30 Zabavni koncert. 19.05 Znameniti pevci in pevke naših dni. 20.30 Juarez in Maksimilian, drama. 22.35 Radio-jazz do 24.

Novomeška poroča

Mlad požigalec.

Prvi se je zagovarjal Afilič Anton, kateremu obtožnica očita, da je dne 15. julija 1929 v Ključevcih zažgal z gorčico cigareto ali pa vžgalice slamatno streho Antona Završnika, radi česar je nastal ogenj in je nastala Završniku škoda v priličnem znesku 15.000 Din. Dočim je obtoženec pred preiskovalnim sodnikom pri dvakratnem zaslišanju dejanje priznal, ga je danes pri glavni razpravi zanikal ter se izgovarjal, da je priznal orožnikom požig le na pritisk ter da tudi pri preiskovalnem sodniku ni govoril resnice.

Na predlog zagovornika dr. Cesnika je bila razprava preložena, da se zaslišita Završnik Marija in Paboljšaj Terezija, ki sta baje videli storilca okrog Završnikove hiše hoditi ter da se poizvede o pristoječnosti obtoženca po pribeh in poizvedbah z ozirom na to, da ga opisuje šolsko vodstvo kot degeneriranca, sadista, dedno obremenjenega po očetu, ki je v pianosti zmrazil itd.

S kolom po glavi.

Kot drugi obtoženec je sedel na zatožni klopi Brodnik Martin. Obtožen je bil, da je 9. aprila 1929 v Dednem vrhu s kolom večkrat udaril po glavi Pirca Antona in mu s tem zadal smrtonosno-varno poškodbo — prelom črepinje in prereza desnega živca facialis, katera poškodba je imela za posledico trajno oslabljenje vida na desnem očesu.

Bile so zaslišane tri priče, ki so izpovedale, da so 9. aprila kolili v vinogradu Antona Pirca najeti delavci, v bližnjem vinogradu Terezije Brodnikove pa so delali fantje iz Siraže, Sv. Valentina, med njimi tudi obtoženec. Dopoldne so vriskali, popoldne pa so začeli drug drugega zbadati in krčati »auf biks«. Fantje iz Brodnikovega vinograda so se naenkrat ujezili in s koli pridrveli v Pirčev vinograd po pšenicu ter napodili nekega Bizjaka, ki se jim je urnih korakov umaknil v hosto. Pirc Antona je obtoženca in njegove tovariše ošteval. Brodnikovi tovariši so kole vrgli na tla, dočim je obtoženec, stoječ za Pircem, tega dvakrat udaril po glavi enkrat pa po rami, tako da je padel in takoj omedlel. Vsed zadobljene poškodbe je Pircu desna polovica obraza ohromela in se mu poslabšal vid na desnem očesu za pet šestin. Vsed te poškodbe Pirc ne more zapreti desnega očesa in je po mnenju izvedenih zdravnikov v vedni nevarnosti, da se mu okoli vname in da celo oslepi. Obtoženec je dejanje priznal, zagovarjal se je pa, da je bil nekaj vinjen in v strahu, da bo Pirc z vejnikom, katerega je imel za pasom in posegel po njem z desno roko, udaril njegovega tovariša Alojzija Liparja. Zato ga je prehitel in udaril Pirca s kolom po glavi. — Na porotnike je bilo stavljeno glavno vprašanje glede težke poškodbe in dodatno vprašanje, ali je poškodba Antona Pirca vid na desnem očesu za vselej poslabšala. Porotniki so obe vprašanji potrdili soglasno, nakar je porotni sodni dvor obsodil Brodnika na 18 mesecev težke ječe s poostitvami.

postavljeni najrazličnejšim nevarnostim in ki se trdo morajo boriti z morjem in viharjem. Zato je tudi njihov značaj trd, mrki so njihovi pogledi, a mehko srce jim bije v prsih in vsak čas so pripravljani v najhujši nevarnosti zastaviti svoje življenje za tovariša. Nazorno je slikan vihar na morju in požar broda. Najbolj pa je seveda privlačen film radi ljubke igravne igralki Käthe von Nagy, ki je takorekoč naša jugoslovanska rojkinja. — Če se bo »Ljubljanski dvor« potrudil, da bo celo sezijo obdržal svoj program na tej višini, si bo brezdvomno v najkrajšem času ustvaril stalno publiko, ki je najboljša garancija za renomé kinogledišča in za njegov gmotni uspeh.

Naznanjave, da sve otvorile modni atelje

„M I S S“

(obleke, klobuki, umetn. obrt) na Mestnem trgu 25
Mimi Spinčič-Medvedova in Živka Severjeva

Cerkveni vestnik

BAZILIKA LURŠKE MARIJE V RAJHENBURGU

Slovesnost na praznik Marijinega rojstva, dne 8. septembra.

Na Marijin praznik, dne 8. septembra, bo prevzvišeni vladika dr. Andrej Karlin slovesno razglasil cerkev Lurške Marije v Rajhenburgu za baziliko in obenem blagoslovil nove moške orgle, ki imajo 40 registrov in stanajo 310.000 Din.

Spored te slovesnosti je sledeči:

1. V soboto, dne 7. septembra ob 6 zvečer sprejem prevzvišenega knezoškofa. Ob 7 zvečer romarska pridiga, pete liturgije Matere božje in rimska procesija okoli nove bazilike.

2. V nedeljo, na praznik Marijinega rojstva, dne 8. septembra, ob 6 zjutraj pridiga in slovesna sv. maša. Ob 10 blagoslovi Prevzvišeni najprej nove orgle, potem sledi med škofovim govorom slovesni akt proklamacije cerkve za baziliko, škofova sv. maša.

Pri slovesnosti sodeluje pevsko društvo »Ljubljana«, ki priredi popoldne cerkven koncert v baziliki. Na orgle igra znani mojster iz Ljubljane g. Stanko Premrl. — Polovična vožnja po železnici dovoljena.

Ljubljansko gledališče

Četrtek, 5. septembra: EVGENIJ ONJEGIN, opera.
Operno gledališče. Lanski A-abonma.
Petek, 6. septembra: Zaprt

Gledališke interesente opozarjamo na razpis abonmaja za sezono 1929/30 v ljubljanskem Narodnem gledališču. Priglasit se sprejemajo dnevno od 10 do 12 in od 15 do 17 v veži dramskega gledališča. Lanskim abonmentom so rezervirani sedeži do sobote 7. t. m. Sprejemajo se pa tudi novi abonenti za abonma A, B, C, D in E. Premijerski abonma odpade. Cene iste kakor lani.

Šah

Budimpeštanski šahovski turnir je nekako nadaljevanje turnirja v Karlovih Varih v zmanjšani obliki. Od udeležencev avgustovskega turnirja igrajo v Budapešti: Capablanca, Rubinstein, dr. Tartakower, Thomas, Colle in Canal. Niemzowitsch in Spielmann sta tudi bila povabljeni na turnir. Spielmann je odklonil, ker je bil od turnirja v Karlovih Varih preveč utrujen. Pogajanja z Niemzowitschem pa so se razbila, ker je zahteval Niemzowitsch kot zmagovalca turnirja v Karlovih Varih previsoko nagrado, 1000 mark na dan. — V vsem se udeležuje turnirja 14 šahistov, med njimi več Madjarov. Vrstni red je bil izžreb tako-le: 1. Rubinstein, 2. Steiner, 3. Tartakower, 4. Thomas, 5. Vajda, 6. Van de Bosch, 7. Brinckmann, 8. Canal, 9. Capablanca, 10. Colle, 11. Havasi, 12. Monticelli, 13. Prokeš, 14. Przepiora.

1. kolo. Tartakower je zmagal Monticellija, Capablancu Boscha, Havasi Thomasa in Vajda Colleja. Remis so bile partije: Rubinstein — Przepiora, Prokeš — Steiner. Nedoigrana je ostala partija Brinckmann — Canal.

2. kolo. Capablancu je premagal Brinckmanna, Rubinstein Steinera, Monticelli Thomasa, Tartakower Prokeša in Canal Przepiora. Remis je bila partija Havasi — Vajda, nedoigrana pa Colle — Bosch.

Leningradski mednarodni šahovski turnir se je končal 28. avgusta in je zlasti zanimiv vsled ruskih igralcev. Udeležilo se ga je deset igralcev. Prvo in drugo darilo sta si priborila Grigorjev, najboljši šahist Moskve, in Romanovski, prvak Petrograda. Oba sta si priborila sedem in pol točk od 9 možnih. Med seboj sta oba remizirala, Romanovski je igubil proti Zrachovu, Grigorjev pa je remiziral še proti Ragozinu in Rolleru. Tretje mesto je dosegel še zelo mladi Ragozin iz Leningrada, ki je dosegel šest in pol točk. Vsed grde napake je izgubil proti Lebedevu, sicer bi dosegel boljše mesto. Četrty je bil Czak iz Berlina. V prvih šestih partijah je dobil pet in pol točk, na koncu pa je popustil, ne samo po lastni krivdi. Vodstvo turnirja namreč ni bilo najboljšo. Dvorana je bila vedno prenapolnjena, šahiste so vsak hip fotografirali, filmali, a tudi ruska prevelika gostoljubnost ni bila v korist tujim igralcem. Peti je bil moskovski šahist Lebedev, ki je dosegel šest točk. Čehoslovak Frič je prišel s štirimi točkami na šesto mesto. Sedmi je bil Nemec Vogt (tri in pol točk), osmi Dunajčan Roller (tri točke), deveti Bauke (ena in pol) in zadnji Berlinčan Schwenke.

lje Marijin vrelce (Gaberniška slatina), Rozalijin vrelce in še štiri druge, ki pa so sedaj zapušteni. Tako Koprivnica, kakor Gabernik imata krasno solno lego in je okolica obeh naravnost idilčna. Življenje je v tem kraju ceneno, ker je zemlja rodovitna in se živinoreja precej goji. V zasebnem življenju se je v zadnjem času pričelo razpravljati o ustanovitvi cenenega zdravilišča, tako da bi bila dana prilika tudi finančno šibkejšim počitnice preživeti v zdravilišču. Ta ideja bi bila tudi izvedljiva, ker ima Gabernik na razpolago dve dvonadstropni hiši, ki sta popolnoma prazni. Misel je zdrava in je le želeti, da se lokalna oblastva resno zavzamejo za stvar. — Podplat se v letošnjem poletju zelo oživlja. Poleg mnogih avtomobilov in voznikov, ki pasirajo ta kraj, nas radi obiskujejo belgrajski dijaki, ki so v Gaberniku na počitnicah. Teh je 90 po številu in imajo lasten tamburaški zbor. Na tujce napravi žalosten vtis samo železniška postaja, ki ima sicer čakalnico v obliki majhne barake, nima pa prometne pisarne. Merodajne faktorje ponovno prosimo, da nam napravijo razmeram in kraju spodobno in primerno postajo.

Slovenska Krajina

Smrtna kosa. Koncem preteklega tedna je bil v M. Soboti pokopan Jožef Stefanec. Dosegel je visoko starost 80 let. Po pokopu je bil mizar in je v vsej okolici užival velik ugled in spoštovanje.

Orkestralni koncert. Akademski orkester iz Ljubljane je priredil v nedeljo v Bacovem lokalni koncert, ki je zelo dobro uspel. Obisk je bil dober. Inteligenca in preprosti narod je napolnil veliki hotelski prostor. Prireditelji so lahko bili popolnoma zadovoljni.

Katoliški princip in film

(P. Fridrik Muckermann S. J.)

Znano je, da pri filmu, vsaj v njegovih pričetkih ni vladala vedno zadostna zavest odgovornosti za njegov umetniški in moralni nivo. Vemo tudi, kako se je ta greh od desetletja do desetletja podedoval in kako se film ni ustiral blatiati nam najsvetejših tradicij. In dobro se zavedamo, da nam bo na tem polju treba izvojevati boj, oster boj, ki se bije med zgolj dobičarskim duhom in resnim umetniškim stremljenjem. Pa prav radi tega, ker nam je vse to znano, imamo oči odprte in prožimo blagohotno roko vsem onim faktorjem pri filmu: umetnikom, producentom, kinopodjetnikom, ki imajo dobro voljo. Mi nimamo pravice tolikim izmed njih odrekati resnega umetniškega stremjenja. Mi smo osebno prepričani, da je med njimi mnogo mož, ki obilo žrtvujejo za to, da ohranijo svojemu gledališču dober umetniški in moralni sloves. Da, mi vemo prav natančno, da je najčistejši idealizem inspiriral in inseciral premnoge kulturne filme. To gledamo s tistim kritičnim očesom, ki zre iz katoliške duše in ki je v vsakem človeku vajeno najprej gledati to, kar je v njem blagega in lepega. Tem idealnim faktorjem pri filmu pomagati je naša najresnejša želja, njim pridobiti pomočnikov je naša najvišja naloga.

Pa spet le predobro vemo, zlasti kot katoliki, ki imamo tisoletne izkušnje, da ideali ne vise v zraku. Svet je zanižljen po velikem načrtu, ki je duši pridejal telo, idealom pa realen račun. Človek, ki od časa do časa svoje grehe spozna, bo svet v svoji realnosti tudi lahko pojmoval. In ni noben hinavec, če se kaže idealista. V tem duhu se je vršil tudi katoliški internacionalni kongres v Monakovem in prav v tem oziru gre dr. Ernstu in direktorju Marschallu, ki sta kongres pripravila in vodila, naša najkrajnejša zahvala. Kongres se je obilno zavedal, da z idealnimi frazami tu ni ničesar pomaganega, da zahteva pamet v prvi vrsti realno gospodarsko podlago in komercialne možnosti. In prav v tem nam izborna pomaga katoliški princip, ki veruje v dobro voljo človekovo.

Mislite, da je res, da samo alarmantne senzacije publiko privlačujejo, da oni gledalci, ki danes šundno navdušeno ploskajo, koncem koncev niso tudi za kaj boljšeja dovzetni? Saj opazimo celo v socialističnem tisku, kako odklanja one frivolnosti in lascivnosti, ki par dni ali morda par tednov publiko interesirajo, ki pa cele mesece in leta resno publiko odbijajo. Le verjemimo, taki senzacijski dobički so vojni dobički, tudi če prav resno gospodarsko kalkuliramo. Mi ne stavimo pretiranih zahtev. Poznamo življenje in se zavedamo, da današnji človek nujno rabi razvedrila. Nočemo vsak dan v gledališču slavnostnih predstav, teater naj bo, ki nas razveseljuje in nam vsaj nekaj tistega nudi, česar že od srednjega veka dalje tako bridko pogrešamo, namreč humorja, srčnega zadovoljstva in veselja do življenja na tem lepem svetu. Zato v medsebojnem zaupanju veselo pojdemo v to delo in držimo skupaj vsaj kot pametni ljudje. S pametjo in dobro voljo je katolicizem še vselej pri vsaki stvari dobro vspel.

Kino »Ljubljanski dvor« je svojo redno sezijo dobro zastavil. Kot drugo premijero igra te dni »Goreča ladja« v režiji Konstantina David. Film ima mnogo v resnici ljubkih scen in je na nekaterih mestih prav ganljiv slavošpev otroške ljubezni do matere. Verno je slikano življenje in trpljenje mornarjev na ladji, ki so neprestano iz-

Veliko zanimanje za razstavo

V sredo je bil v Ljubljani semanj dan, kar se je poznalo tudi na velesejmu: semjišče je bilo cel dan živahno obiskano zlasti od podeželskega prebivalstva, ki si je z zanimanjem ogledovalo množico zanimivosti na razstavi, interesiralo pa se je največ za kmetijske stroje in druge kmetu potrebne stvari.

Tudi poslovno se življenje dobro razvija. Kakor obisk je tudi prodaja dobra; sklepajo se kupčije skoro v vseh predmetih, zlasti pa gredo praktične novosti: po vsakem razlaganju zgovornega prodajalca vlečejo ljudje denar iz žepov in kupujejo.

Vinske poskušnje so privabile že mnogo resnih interesentov in sklenile so se že tudi kupčije. Ta oddelek je organiziral vztrajni in agilni g. Fran Gombač in upamo, da mu je uspelo v nemali meri zainteresirati široko publiko in kupce za naša kvalitetna vina, kar je zlasti sedaj ob času vedno večje vinske krize prepotrebno.

Včeraj je obiskal prireditelj tudi nemški poslanik iz Belgrada dr. Köster, Avstrijci in Nemci se živahno zanimajo za to našo prireditev, kar je razvidno tudi iz dejstva, da so poslali pozdrave ob priliki jesenske prireditve: nemški in avstrijski poslanik iz Belgrada ter nemški konzul iz Zagreba.

*

Maraskino in likerji. Dalmacija je tudi na sedanjem velesejmu zastopana po svoji svetovno znani prvovrstni tvornici maraskina in likerjev »Dalmac« z o. z. iz Spilja. Ta tvrdka, ki se je v zadnjem času močno razširila in zavzela prvo mesto v svoji stroki v naši državi, prednjači sedaj s svojimi znanimi dalmatinskimi specialitetami. Maraskino »Dalmac« znanke »Sokole« in »Triglave« s svojim finim aromatičnim okusom so obče priznani in odlikovani predmeti. Vermut »Dalmac« kot druga specialiteta tvrdke prirejen iz prvovrstnega dalmatinskega belega vina prekaša po svoji dobroti in okusu vse slične proizvode italijanskih tvrdk. Stari dalmatinski prosek, znano fino desertno vino iz suhega grozdja je odlična specialiteta te tvrdke ter uživa po vseh krajih naše države izvrsten sloves. — Grenki liker »Medicine« je prirejen na temelju originalnega zdravniškega recepta in raznovrstnih trav, korenčkov in rastlin ter se uspešno uporablja kot žolodce okrepjujoče zdravilno sredstvo in ima vse prednosti pred raznovrstnimi preparati italijanske tvornice ala »Vlahove« itd. — Tvrdka konjak »Medicine« je pravi destilat znanega dalmatinskega belega vina ter ga razni zdravniki priporočajo kot okrepjujoče sredstvo, ki je vsaki obitelji potrebno. — V vseh proizvodih »Dalmac« daleko prekaša istovrstne proizvode italijanskih tvornic, o čemur se lahko vsakdo osebno prepriča na velesejskem prostoru v paviljonu H. Tu lahko pokuša po vsem svetu znane, ponovno z najvišjimi nagradami odlikovane proizvode te tvrdke. Znamka tvrdke »Dalmac« je tudi zakonito zaščitena.

Perko Matko, lovarna za avtokaroserije, Zg. Siska 121, je razstavila na prostoru Velesejma do cela izvršeno avtokaroserijo, ki prita o lepem razvoju domače industrije. Razveseljivo je, da izpodiriva domača industrija tujo, da dobi naš človek dovolj dela, in kar je največ, da je slovenski industrije podvel za pogumni korak. Podjetje se peča z izdelavo avtokaroserij že dve leti in vzdržuje že danes konkurenco velikih firm. Skoro 100% cenejše izdeluje karoserije kakor nemške firme. Vse tovarne avtomobilov se pripravljajo, da bodo naročile le-tu pri nas karoserije, ki so tako po izvedbi kakor po konstrukciji prvovrstne in se prilegajo lahko vsem tipom avtomobilov. Oglejte si

to avtokaroserijo, da boste znali ceniti napredek domače firme.

Med na velesejmu. Čebelarji so razstavili več sto vzorcev najzlahnejšega medu. Trgovcem, bolnicam in konzumnim društvom se nudi najlepša prilika, da spoznajo vzorno blago in sklenijo ugoden nakup. Tudi za male odjemalce je skrbjeno. Med se dobi v vsaki množini, tudi za en dinar. Poleg tega so vsi vzorci naprodaj.

Oficijelni katalog kulturne in gospodarske razstave »Ljubljana v jeseni« je izšel v založbi reklame »Saturn« Ljubljana. Oprema kataloga je zelo lična. Poleg seznamov razstavljalcev so v katalogu aktualni članki o našem kmetijstvu, o hišni domači obrti, o pohištvo, o zadrugištvu in še mnogo stvari, ki bodo zanimale najširšo javnost. Katalog se prodaja po 7 Din.

Tekmovanje harmonikarjev

Na nagradnem tekmovanju slovenskih harmonikarjev se bode tekmovalo v sledečih skupinah: I. skupina: diatonična harmonika: a) lažja kategorija za začetnike, b) težja kategorija za dovršene igralce. II. skupina: kromatične harmonike (za kromatične harmonike se prizna samo one instrumente, ki imajo tudi popolne kromatične base): a) kategorija za začetnike, b) kategorija za dovršene igralce. III. skupina: mladinski tekmovanje za tekmovalce do 12. leta starosti. Ti lahko igrajo na poljubni harmoniki. IV. skupina: a) tekmovalci-profesionalni, b) proizvajalci in trgovci harmonik, njih nastavljenici in sodelavci. Tekmovalci v IV. skupini ne prejmejo nikakih nagrad, marveč samo diplome. Tekmovanje se bo vršilo: I. skupina, obe kategoriji v nedeljo dne 8. septembra ves dan. II. skupina, obe kategoriji dne 8. sept. ob pol 3 popoldne. III. kategorija dne 8. sept. ob pol 3 popoldne. IV. skupina, obe kategoriji dne 8. sept. ob 11 popoldne.

Na tekmi slovenskih harmonikarjev na Ljubljanskem velesejmu bodo v ocenjevalni komisiji fungirali sledeči gospodje: dr. Avgust Schweiger, dr. Karlin, komisar Bučar, geometer Josip Verbič, dr. Ciril Pavlin, direktor Združenih papirnic, dr. Zupanc, ppk. Knif, dr. Gustav Leitgeb, Gorjanc, vsi v Ljubljani.

Mlekarsha razstava

Tudi letos je naše mlekarstvo, posebno sirarstvo primerno zastopano s svojimi izdelki na jesenski razstavi ljubljanskega velesejma. Razstave se je udeležilo 21 mlekarških združenj iz Slovenije in sicer Nova vas na Blokah, Logatec, Podkoren, Rateče-Planica, Podhom, Hrške, Vrhnik, Stara Fužina, Osrednje mlekarne v Ljubljani, Senčur, Ptuj, Ambrus, St. Gotthard, Naklo, Sodražica, St. Rupert, Skofja Loka, Vodice, Polje v Boh., Savica, Semič in Oblastna mlekarška šola v Skofji Loki.

Zabeležiti je razveseljivo dejstvo, da se je kakovost našega sira zelo zboljšala, tako, da izdelke posameznih združenj (Nova vas na Blokah, Logatec in Vrhnik) lahko primerjamo z originalnim švicarskim sirom. Boljša kakovost domačega sira in primerne cene je vzrok, da se je uvoz švicarskega emendolca skril na minimum in da se je konzum sira znatno dvignil. Pa tudi tuji zelo poprašujejo po našem siru.

Zdruge so razstavile emendolce in trapist, oblastna mlekarška šola v Skofji Loki pa edamski sir, trapist in romadur. Izdelki mlekarške šole so prav dobro uspeli in upamo, da bo ravno ona pripomogla k temu, da bomo izdelovali pri naših mlekarških združenjih razven emendolca tudi druge sira (v Skatljah in štanjolu) ter tako preprečili uvoz dragih sirov iz tujine.

1094.40—1097.40, Dunaj 800.25—803.25, London 275.66—276.46, Newyork 56.73—56.93, Pariz 221.85—223.85, Praga 168.33—169.13, Trst 296.74—298.74. Belgrad, Berlin 13.54—13.57, Budimpešta 992.20—995.20, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 800.25—803.25, London 275.66—276.46, Newyork 56.73—56.93, Pariz 221.85—223.85, Praga 168.23 do 169.03, Trst 296.75—298.75.

Curih, Belgrad 9.1275, Berlin 123.66, Budimpešta 90.65, Bukarešt 3.08, Dunaj 73.18, London 25.19, Madrid 76.55, Newyork 519.55, Pariz 20.332, Praga 15.385, Sofija 3.76, Trst 27.1725.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.4775, (valuta) 12.47, v Londonu, Newyorku in v Pragi neizpremenjeno.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, Celjska 170 den., Ljublj. kreditna 123 den., Prastrediona 850 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 130 den., Stavbna 50 den., Sešir 105 den., Ruše 250—260.

Zagreb, Dr. pap.: vojna škoda ar. 405.50 do 406.50, kasa 405.50—406.50, termini 9, 406 denar, 10, 412 bl. 11, 415 bl. 12, 416.50—418, 7% inv. pos. 89.50—89.75 (89.50), agrari 53—54. — Bantani pap.: Hipot. 202 den. Poljo 15.75—16 (15.75). Hrv. 50 den. Kred. 93 den. Južo 81—83, 12 83—85, Lj. Kr. 123—123.50 (123), Medjun. 56 den. Nar. 81.50 do 83.00, Prastred. 855—859, Srpska 155—160, 12, 158—165, Zem. 124—127, Etno 264 den. Ravna gora 75 den. Katoliška 31 den. — Ind. pap.: Guttman 190—200, Slavonia 85—100, Slaveks 98—99 (97 do 98), Danica 120—135, Drava 430—460, Sečera 405—440, Osi. ljev. 210—220, Brod. vag. 132.50 do 145, Union 160—170, Ragusea 400—430, Trbovlje 467.50—475, Vevče 130 den. Nar. 50—45 (40). Piv. Sar. 190—205 plov. Nar. ml. 20 den. Zadr. 570 bl. Oceania 205—210 (210).

Belgrad, Narodna banka 8150, Izvozna banka 835—840, 7% inv. pos. 89, vojna škoda 404.50 do 405, Termini brez posla. Belgr. zadr. 7800, Zem. 18—22.

Dunaj, Don. sav. jadr. 83.55, Wiener Bankverein 21.90, Bodencredit 99.90, Creditanstalt 52.50, Escompteges 21.25, Aussiger Chemische 272.50, Mundus 184, Alpine 41.30, Trboveljska 59, Levkam 6.72, Rima Murany 116.25.

Zito

Dočim je položaj za pšenico čvrstejši radi zopetnih večjih sklepov v izvoznem blagu ter je poskočila cena pšenice na 200—202.50 bačka nakladalna postaja, je položaj za koruzo udeležje slabše. Na trg prihajajo velike množine stare koruze in nova žetev kaže zelo dobro. Tako je nazadnja cena za ta proizvod na 190—192.50 bačka nakladalna postaja. — Enako slaba je tudi tendenca za ječmen ter velja krmilni ječmen v Bački 62-63 kg težak 140—145, — Čikaški tečaji so dokaj čvrsti in radi tega je pri nas povpraševanje večje. Promet je precej živahen. Tendenca je v ostalem neizpremenjena.

V Ljubljani notirajo: Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. postaja, plačilno 30 dni, dobava promptna). Pšenica bč. st. 80 kg 245—247.50, nova uz. bl. 242.50—245, koruza bč. nav. tar. 240—242.50, ml. tar. 237.50—240, ječmen bč. oz. 215—220, oves bč. 215—217.50, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana 365—370.

Budimpešta. Tendence oslabiljena, Pšenica: okt. 22.75—22.86, zaklj. 22.84—22.86, marec 25.20 do 25.27, zaklj. 25.24—25.25; rz: okt. 17.33—17.58, zaklj. 17.58—17.59, marec 19.65—19.85, zaklj. 19.85 do 19.86; koruza: maj 18.23—18.38, zaklj. 18.38 do 18.40.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 23 vagonov bukovih drv in 2 vagona tramov, skupaj 25 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Živina

Na ljubljanski sejmi 4. t. m. je znašel dogon (v oklepajih število prodanih glav): 265 (35) konj, 50 (80) volov, 72 (40) krav, 32 (24) telet in 126 (90) prašičkov za rejo. Sejem je bil srednje živahen radi jesenskih del na polju. Nekaj konj je bilo prodanih za izvoz v Italijo (klavnihi). Cene so bile iste kakor na zadnjem sejmu in sicer so notirali: voli I. 11 Din, II. 10 Din, III. 9 Din, krave debele 5.50—7.50 Din, klobasariče 4—5 Din, teleta 14 do 15 Din, vse za kg žive teže; konji in prašički za rejo po kakovosti in velikosti.

V Milanu notirajo: voli I. 4.70—5.30, II. 4.10—4.60, III. 3—4, krave I. 4.40—5, II. 3.40 do 4.30, III. 2.10—3.80, biki 4.30—4.70, II. 3.70—4.20 lire za kg žive teže. — Dogona jugoslovanske živine ni.

Semena

Črna detelja. Slovensko seme notira 18, seme z debelo predenco 14 in italij. seme 16.50 Din. Lucerna. Italijanski izvozniki zahtevajo zanjo 13.50 fko Postojna.

Travnata semena notirajo angl. ljuljka 10.50, italij. 11, mačji rep 10.50, lisičji 29, pasja trava 16 Din za kg.

Krmilna pesa. Nasad je majhen, poročila o letini so različna. Za prvovrstno seme je cena: mamut rdeča 28, Eckenendorfer izboljšana 28 Din.

Jesenska repa. — Seme domače provenience mešanih vrst notira 23 Din.

Deželni pridelki

Fizol. S pospravljanjem in mlatvijo se je že začelo. Letina je nad srednje dobra. V splošnem je fizol majhnege, toda klenega zrnja, ki ima lepo barvo in le malo smetja. Današnja cena koha in

Tvrdka JULIO MEINL uvoz kave in čaja, priredi v svoji podružnici SELENBURGOVA ULICA 3 dne 5./IX. poskušnjo kakao-a — 6./IX. poskušnjo kuhane čokolade in 7./IX. poskušnjo kave, na katero Vas vljudno vabi.

mandalon je ca. 4 Din. Za ribničana je manj povpraševanja iz inozemstva. Notira 4 Din. Beli fizol je dobro obrodil in je cena 3 Din pri mlačni tendenci. Visoki fizol je bil veliko sajen in kvalitativno kakor količinsko je bila letina dobra. Cipro rjavi stane 6, visoki koha pa 4 Din.

Čebulček je radi suše lepo dozorel in bil spravljen v lepem vremenu. Kvaliteta je izvrstna, količina pa komaj dosega lansko. Lepo zdravo blago fko. nakl. post. 4 Din.

Korenje za krmo je dalo povsod prav dober pridelek, le boljše vrste so slabo obrodile. Cena za domače rumeno krmilno dolgo korenje je 28 Din.

Proso. Rdeče proso ranih vrst je že na trgu in je zrnje izredno lepo kakor je tudi pridelek obilen. Cene nazadujejo; sedaj 2.15 Din, belo 2.50, rumeno 2.15 Din kg.

Ajda je v polnem cvetju in obeta bogato letino. Cene starim zalogam so nizke.

Konoplja dozoreva in ne kaže najboljšje. Cena je čvrsta. Za takoj ali september notira 4.50 Din.

Sladka repica za olje. Pridelek je bil slabši kakor lani. Zdravo, lepo očiščeno seme stane 4.50 Din.

Majaronove plevce. Obilen pridelek. Cena 22 Din.

Grabovica letna stane 3, zimska tudi 3 Din.

Brinje. V Sloveniji je brinje za žganjekuho važno; najboljšje je italijansko brinje, ki stane 4.35, hrvaško pa stane samo 2.50 Din.

Kajnc Ivan krojač, Ljubljana, opušča z današnjim dnem svojo gostilno ter bode nadaljeval svojo **krojaško obrt**. Se priporoča gospodom oficijem in podoficijem ter gospodom financarjem za nadaljno naklonjenost v tej »troki«. — **Kajnc Ivan**, bivši državni mojster, krojač.

Sport

S. K. Jadran. — Vabim vse članstvo na strogo obvezen sestanek, ki se vrši danes dne 5. sept. ob 20. uri v Narodni kavarni. Obenem pozivam gg. odbornike, posebno še podpredsednika gosp. Boštjančiča, da prisostvujejo sestanku. Po sestanku redna seja upravnega odbora. — Predsednik.

Službeno iz LHP-a. Seja upravnega odbora se vrši danes zvečer ob 8 v damskem salonu kavarne Emona. Naprošajo se vse gg. odborniki, da se seje udeležijo. — Tajnika.

Službene objave J. S. H. in Z. S. Seja upravnega odbora se vrši jutri v petek ob 20.30 v damskem salonu kavarne Emona. Radi izredne važnosti dnevnega reda je navzočnost vseh odbornikov nujno potrebna. — Tajnik.

Novo mesto. V nedeljo, 1. t. m. je tu gostoval S. K. Jadran iz Ljubljane v prijateljski tekmi z domačim S. K. Elanom. Tekma je končala z rezultatom 9 : 4 v korist domačega moštva. Igra je bila v prvem polčasu odprta in izenačena, v drugem polčasu pa je Elan diktil tempo ter neprestano oblegaj Jadranova vrata. Poraz bi bil še mnogo večji, ako ne bi domači zastreljali iz najzrelejših pozicij. Tudi sodnik, ki je bil v splošnem na mestu, ni priznal vsled slabega pregleda dveh regularnih golov domačih.

RAZNE SPORTNE VESTI

Plavalni sekcijski Ilirije se je posrečilo angažirati prvovrstnega trenerja za plavanje in skoke v osebi g. Deutza iz Berlina. Gospod Deutz je absoluten berlinski visoke šole za telesne vaje (Leibesübungen). Dve leti je treniral v Varšavi poljske plavalce in kakor je pokazal zadnji Slovanski tromateh, s precejšnjim uspehom. Ilirija se že dalj časa pogaja z najemnikom prostora za kopališče, da bi si zgradila poleg že obstoječega kopališča še bazen, ki bi bil uporaben tudi preko zime. Tak bazen, v katerem bi bil omogočen našim plavalcem reden trening preko zime, bi bil za naš plavalni sport velike vrednosti. To kopališče, čeprav je nameravano v manjšem obsegu (12½×6), bo seveda dostopno vsem kopalcem. Radi tega je le želeli, da pride Ljubljana do takega zimskega kopališča.

Afera B. S. K.: Hajduk radi igralca Čuliča se precej čudno razvija. B. S. K. ima v rokah izjave raznih spornikov, da je Čulič res igral za S. K. Orijen in sicer trdi, da je igral v napadu pod drugim imenom. Hajduk oziroma splitska podzveza pa trdi, da Čulič ni bil za noben klub verificiran in tudi ni igral nobene prvenstvene tekme. Ako B. S. K. dokaže, da je Čulič igral pod tujim imenom za drug klub, bo J. N. S. razveljavil vse igrane tekme za državno prvenstvo. Hajduk pa grozi, da po osebo, ki je B. S. K. mistificiral (Hajduk vstraja, da je vse mistifikacija) tožil pred rednim sodiščem. Radovedni smo, kako se bo vse to razvil.

Medmestna plavalna tekma Split—Dubrovnik ali pravzaprav Jadran—Jug je končala s 54 : 48 v korist Splitčanov. Primorski plavalci so v svoji vodi dosegli kolosalne rezultate, postavili so nove državne in slovanske rekorde, ki ne zaostajajo za ostalimi evropskimi rezultati. Primorski plavalci so preizkušili v Ljubljani in Varšavi dobro izkoristili. Waterpolo tekma obeh mestnih reprezentanc je končala s 3 : 0.

Ni še dobro minula proslava Z. N. P., pa je že podal demisijo podsavezni kapetan g. Petrovič. In to radi nesoglasij, ker so nekateri klubski fanatiki zahtevali, da morajo igralci njih kluba igrati v reprezentanci. In to so povečini samo taki ljudje, ki se na sport bore malo razumejo. Kar je preizkušenih sportnikov, ki to največjo podzvezo že več let uspešno vodijo, so vsi na strani podsaveznega kapetana.

BOLJE KOT ARMADA V OROŽJU.

Kakor znano, je nogomet v Južni Ameriki zelo priljubljen in ga tudi vlade na vso moč podpirajo. Prepričani so, da nogometni sport slavo naroda bolj dvigne kot cela armada v orožju. S tega vidika moramo gledati tudi na velepepotno podporo, ki jo je urugvajska vlada namenila svetovnemu prvenstvenemu turnirju v bodočem letu. Administrativni narodni svet je otvoril urugvajski nogometni zvezi iz državnih sredstev kredit v znesku 160 milijonov dinarjev. Zanimivo je izvršile določbe. Od narodnega sveta imenovan odbor nadzira število gledavcev; cene za ljudske sežede ne smejo preokračiti 8 Din. ltd. H gori omenjenemu kreditu pride zraven še 120 mil. dinarjev za zgradbo stadiona, ki se morajo amortizirati v 30 letih. Hkrati je dala vlada za nadaljno pospeševanje sporta v notranjosti dežele na razpolaganje zopetno vsoto 120 mil. Din. Sistem plačevanja igrav-

cev nahajamo kakor v večini držav z amaterskim nogometom tudi v Argentini. Igravci dobijo vsakokrat 30 odstotkov dohodkov od dobljenih iger, od neodločenih iger pa 15 odstotkov. Se že spleča, če je n. pr. kakšnih 40.000 ali 50.000 gledavcev navzočih! Zato se pa tudi tako potrudi. Pojem amaterstva je lep, a razlika med teorijo in prakso je prevelika.

SVETOVNI REKORD V TEKU NA 25 km.

Med »Sp. dogodki« smo ga omenili. Berlinski »sportni klub« »Kometa« je priredil v proslavo 30 letnice obstoja jubilejno svečanost. Glavna točka je bil tek na 25 km. Rekord je imel Finec Martelin z 1 uro 24 minutami in 25 sekundami.

Med letošnjimi tekmeji je bil tudi Anglež Harper. Ze pri 5 km je vodil Harper sam, čas za 5 km je bil 16:04.2 (torej toliko kakor tečejo pri nas sploh samo 5 km). Za 10 km je porabil Harper 32:15.2, bil je že za celo rundo tudi pred najboljšimi tekmeji. Pri 15 km so naznanili čas 49:06.6, in že se rekli, da bo svetovni rekord padel. V 1 uri je pretekel Anglež 18:15.3 km, za 20 km je porabil 1 uro 6 min. in 30.2 sek., za 25 km 1:23:45.8. Rekord Martelina je bil s tem zboljšan skoraj za 40 sekund. Nemec Schneider je prišel na cilj 3 runde za Harperjem v 1:28:07.5; daleč zadaj so bili Boss z 1:32:06.8, Geisler z 1:32:28.4, Oorlemann z 1:32:38 itd. — Ko je lani Nurni zboljšal rekord Francoza Bouina v teku na 1 uro, je naznanil, da se bo lotil vseh rekordov od 1 angl. milje gori do Maratonskega teka. Doslej tega ni poskusil; bo sicer startal na Poljskem, v Latviji in Finski, a šel bo najbrž le na krajše razdalje. — V svrhu primerjanja bi bilo dobro, če bi se pri nas kdo lotil 25ih kilometrov.

KONGRES SVETOVNE KOLESARŠKE LIGE V ZÜRICHU.

Sestal se je ob priliki svetovnih prvenstvenih tekem, predsedoval mu je Leon Breton. Bil je to 50. kolesarski kongres. Najprvo je podal svoje poročilo generalni tajnik Rousseau. Nato so sprejeli v ligo Bolgarijo, koje zveza šteje 110 klubov in nadzoruje 21 dirkališč. Sprejemno prošnjo dveh avstrijskih zvez so odložili na prihodnjo pomlad, ker hočejo prošnjo prej natančno proučiti. Na znanje je bilo vzeto poročilo, da se bodo tekme za svetovna prvenstva vršile v prihodnjem letu v Belgiji (Bruslju) v času od 25. avgusta do 2. septembra. Mednarodni delegati se sestanejo 7. decembra t. l. v Zürichu, pomladanski kongres se bo vršil 1. februarja leta 1930. v Parizu.

MODERNA SPORTNA RAZSTAVA.

V času od 25. septembra do 13. oktobra bo v Magdeburgu na Nemškem velika sportna razstava na popolnoma modernem temelju. Obiskovalcu bodo predložili v prvi vrsti vpliv telesnih vaj na telo z gibljivimi vzorci, ki bodo pokazali delovanje važnih mišic in mišičnih skupin. V osredju prireditve bo na novo sestavljena potovalna razstava Nemškega higienskega muzeja v Dresdenu, ki bo obsegala sledeče štiri glavne dele: zgodovino telesnih vaj, anatomsko-fiziološki temelji telesnih vaj, vadna vrednost različnih telesnih vaj in gradba vadšč. Omeniti je treba še lopo s kipi in slikami telesnih vaj ter pregled organizacije telesnih vaj v Nemčiji.

REKLAMNO SLEPARSTVO.

Imeni Slavija in Sparta sta v inozemstvu na dobrem glasu. To hočejo na potovanjih izkoristiti manjši klubi istega imena; sramežljivo zamolčijo ime kraja ali predmestja, kjer so doma. V mestu Košice (Slovaška) sta dva kluba z imeni Slavija in Sparta. Svoječas se je Slavija iz Košic na potovanju po Franciji izdajala za klub »Slavia, Prague de Brno«, pri čemer je seveda grdo izkoristala tudi znano nevednost Francozov o geografiji. Nedavno je pa potovala Sparta iz Košic po Severni Nemčiji. V Hamburgu so naznanjali lepaki »dan velikega boja« (Großkampftag), ko se bo vršila tekma proti znani Sparti iz Prage. Še celo dan po igri, v kateri so »Pražanice« seveda razočarali, ni vedelo časopisje nič o slepariji; v utemeljevanje razočaranja so navajali »dejstvo«, da so prišli gostovat samo amaterji Sparte.

Mogoče je dvojno: ali so v svrhu dosege boljših pogojev Košičani navedli napačne podatke ali pa je bila to brezvestna reklama nemških hamburgerskih klubov, da bi privabili več občinstva k blagajnam. Vsekakor bi bila dolžnost obeh nogometnih zvez, nemške in češkoslovaške, da napravita konec takšnim sleparskim poskusom. Seveda se pa podobne stvari dogajajo tudi drugod; s sportom nimajo pač nič opraviti.

Borza

Dne 4. septembra 1929.

DENAR

Devizni promet je bil znatnejši kakor včeraj. Tečaji so ostali v glavnem neizpremenjeni, le London in Trst sta popustila. Narodna banka je intervenirala v vseh devizah z izjemo Trsta, kjer je bilo zaključeno okvato blago.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2281.75 bl., Berlin 1354—1357 (1355.50), Bruselj 791.34 bl., Budimpešta 993.70 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 800.25—803.25 (801.75), London 275.66—276.46 (276.06), Newyork 56.83 bl., Pariz 222.85 bl., Praga 168.23—169.03 (168.63), Trst 296.70—298.70 (297.70).

Zagreb. Amsterdam 2278.75—2284.75, Berlin 1354—1357, Budimpešta 992.20—995.20, Curih

Za duha in srce

OB ZORI

V svoji oceni v Domu in Svetu leta 1903. je napisal EVOGEN LAMPE o tej knjigi med drugim: »Mojster v jeziku, silno fin opazovalec notranjih dušnih pojavov je Cankar. Kjerkoli se giblje, opazuje z onim izbirčnim očesom, katero pušča na stran to, kar vidi vsakdo, in izbira one napol prikrita tajne, ki jih zapazi le dušeslovec, kateri išče zunaj sebe tega, kar ima sam v duši...« Zbirka novel OB ZORI, ki je pred 26 leti značila za Cankarja velik uspeh, je izšla v šestem zvezku ZBRANIH SPISOV IVANA CANKARJA v monumentalni izdaji NOVE ZALOŽBE v Ljubljani.

POTEPUH MARKO IN KRALJ MATJAZ

O tej povesti je pisal EVOGEN LAMPE v Domu in Svetu leta 1906.: »Cankar je zasnoval to povest kakor nekako veliko alegorijo vse kulturne zgodovine slovenskega kmeta... Vedno hrepenenje po sreči je Cankar izrazil s tako toplimi in pesniškimi besedami, da se semtertje berlo njegovi pogovori kakor vzvišene pesmi, in tudi lenobo in neodločnost svojega potepuha je naslikal z veliko dušeslovno fineso. Povzpel se je celó enkrat do velike, pretresljive zgodovinske slike, ko popisuje kmetki upor proti graščinskemu jarmu...« To krasno povest vsebuje mimo drugih dveh VIII. zvezek ZBRANIH SPISOV IVANA CANKARJA v monumentalni izdaji NOVE ZALOŽBE v Ljubljani.

Srbski književni glasnik (1. septembra 1929) ima med drugim članek Nike Bartulovića o Gregorju ninskem, ki ima močno antirimskega karakter. V socialnem pregledu piše Nikola Djonović o jugoslovanski emigraciji v Združenih državah S. A. Najbolj skrbno so obdelane književne novosti.

Vitimir Korać: Povest radniškega pokreta u Hrvatskoj i Slavoniji. Izdala Radniška komora za Hrvatsku i Slavoniju. Zagreb 1929. — Zelo obširna knjiga, ki šteje 292 strani, je prva te vrste v hrvatski literaturi, je pa velikega pomena za politično zgodovino jugoslovanskih pokrajin sploh, posebej pa hrvatskih dežela. Seveda jo je treba brati kritično, ker je pisana pač z vidika pristaša II. internacionale. Največje vrednosti so začetna poglavja o geografskih, gospodarskih in socialnih razmerah Hrvatske, ki se pojasnjujejo po mnogih statističnih in primerjalnih tabelah ter diagramih. Cena knjige je 35 Din.

Die Neue Rundschau. Septembarska številka te revije prinaša zopet kopico izvrstnih prispevkov. Georg Cleinow razpravlja o svetovni politiki v Mandžuriji. Thomas Mann izprčuje s svojim govorom o gledališču, kako naravnost in brez vplivov zamore gledati na problem gledališča. Heinrich Hauser nadaljuje svoja opazovanja iz Ruhrgebieta »Schwarzes Revier«, a zelo pomemben je članek Ferdinand Lina »Geistesprobleme in Frankreich«, kateremu posvetimo o priliki nekaj več pozornosti. Leposlovni prispevki V. Sackville-West in Hermana Kesserja se odlikujejo po svoji originalnosti.

Anatole France v intimnem življenju. Pierre Calmette, eden ožjih prijateljev gospoda Bergereta, kakor se je pisal s svojim pravim imenom Anatole France, je objavil v založbi Seheur, Paris, knjigo pod naslovom »La grande passion d'Anatole France«. Poleg mnogoštevilnih ilustracij, ki so dokumentarne vrednosti, ima tudi tekst svoje posebno prednost. V avtorjevih spominih na Anatola Francea spoznamo simpatije in antipatije ter osebni okus gosp. Bergereta, po zapiskih, anekdotah in citatih iz pisem. Knjiga seve nima ne kritičnih, ne literarnih ambicij, je pa zato prav zabavna in simpatično indiskretna. Je pa še bolj tudi važen doprinos za življenjske študije o Anatolu Franceu.

Jožef Weyssenhoff: Jan brez zemlje. (Roman. Založba Gebethner i Wolff, Varšava 1929). — To je najnovejši roman tega pisatelja, ki si je v poljski literaturi pridobil svoje mesto zlasti s spisom »Sobol in gospodična«, kjer je podal enega izmed

načelnih opisov prirode in zemlje — delo se primerja s Turgenjevimi »Lovčevimi zapiski« — in s »Spomini na gospoda Podfilipskega«, ki predstavljajo ob prelomu 19. in 20. stoletja najmodernejše satirično delo na Poljskem, obenem naznaja joča razkroj in propad degenerirane aristokracije. Pisatelj sam izhaja iz nje. Tudi »Jan brez zemlje« je aristokrat, ki je izgubil svojo ogromno posestvo, kar mu onemogoči »brezskrbno življenje«, ta privilegij njegovega stanu, ki mu pomeni edini cilj na zemlji. Nato živi pri svojem prijatelju, se zaplete v erotičen romanček z njegovo ženo, družabna konvencionalna morala pokriva notranjo gnulobo, na zadnje »zbeži« k bogati gospodini-aristokratini. Roman je dosti banalna in vsakdanja zgodba, ki bi imela pomen le, če bi mogli videti v njej satiro, a zdi se vendarle bolj apologetika kot kritika tega življenja in sodobna poljska kritika (Leon Piwinski) je mnenja, da je bila dosedanja slava tega pisatelja prevelika. Zanimivo je, da je Aleksander Brückner že v svoji zgodovini poljske literature (II. izd. 1909) zdvožil o močnih ideoloških osnovah W. satire. Zdi se, da je aristokrat kljub njenemu videzu ostal — sebi zvest.

Fr. K.

LJUBLJANSKA OPERA.

V naši operi smo v torek zvečer slišali Bizetovo »Carmen«. Predstavil se nam je kot gost g. Karavay v vlogi Don Joseja. Mogoče preje s svojo res doživljeno igrjo, kakor s svojim že malo izpetim glasom je poslušalce dokaj navdušil in žel priznanje. Ostale vloge so igrali: gge Thierryjeva, Poličeva, Ribičeva, gđ. Spanova in gg. Primožič, Grba, Janko Rumpelj in Mohorič. Ljudstvo je odhajalo iz dobro zasledene dvorane z zadovoljstvom, pa saj je tudi res predstava pod taktirko g. N. Stritofa prav dobro uspela.

Človek in paragraf

Zmotila se jel

Marija Senčnik je vzgojiteljica pri baronu X. Je pridna, varčna ženska in ker gospod baron tudi ni skop, si je Marija tekom časa prihranila nekaj denarja. Pred meseci je prosila ravnatelja na baronovem posestvu, naj ji pošlje 4500 Din v Ljubljano v kakšen denarni zavod, ki naj ji potem pošlje potrdilo o naložbi. Res je potrdilo kmalu prišlo, toda, — no, tukaj se začneja šele prava povest. V tistem kraju je namreč še ena ženska, ki se tudi piše Marija Senčnik. Tej je pismonoša izročil zadevno potrdilo. Ta Marija Senčnik pa je revna ženska, to je gledala, ko je dobila lep, prijazen listič, kjer je bilo pisano, da je zanjo v zavodu naloženih 4500 Din. Le to ni mogla žena razumeti, odkod naenkrat ta denar. Ugibala je ter naposled razsodila v sebi, da bo to nemara od tistega deleža, ki ga je nekoč vložila pri konzumu v znesku 5 kron. V mnogih letih se je lahko nabralo toliko obresti, je mislila žena in že je hitela s potrdilom v vas in prosila v neki trgovini pomočnika, naj ga pošlje v Ljubljano in naj obenem piše, da bi tisti denar kar njej poslali... Fant je res storil tako, zavod je res tudi denar poslal, toda glejte spet smole! Denar je prišel v prave roke, pismonoša ga je nesel na pravi naslov. Zdaj se je pa ona prava Marija Senčnik čudila: kako, da ji denar pošiljajo nazaj, saj ga je komaj tja poslala? Pisala je žena v Ljubljano in tako se je stvar razvzrojila. In je potem ona druga Marija Senčnik morala pred stroge sodnike, zakaj bila je obtožena goljufije. Pa se je žena branila, branila in otepala tega hudodelstva na vso moč:

»Gospod ravnatelj so učen mož, zakaj pa niso dali denar prav noter, zakaj niso zapisali pravi naslov!«

»Ja, niti nas niti vas to prav nič ne briga in vas tega ne vprašam. Ampak mi povejte, kako in zakaj ste to storila in če ste tedaj dejanja tudi kriva?«

»Mislila sem, da je moje, ko je bil listek... Sem mislila, če je res moje, bodo poslali, če ni, pa ne bodo. Goljufati nisem hotela.«

»Bog ve, kako je res!? Mislila ste, veliko denarja je, zdaj mi pa sreča cvete...«

»Ne, v resnici ne, gospod sodnik!«

»Pa ste vedela, da je še ena, ki se prav tako piše?«

»Nisem, saj še gospod ravnatelj niso vedeli, kako bom pa jaz. Sem mislila, da so obresti od tistega...«

Sodniki so ženo oprostili. Rekli so v razlogih sodbe, da gre preprosti ženi prvič vsa verjetnost, drugič dejanje ni niti skrivala ter je koj šla s potrdilom k ljudem in ga pokazala. Ko so jo vprašali, odkod ji toliko denarja, reva sama ni vedela. Vse to so znaki njene popolne nedolžnosti in obenem dokaz, da žena res ni imela namena go-

ljufati. In končno, če drugi, ki so imeli z denarjem od začetka in potlej s potrdilom opraviti, niso bili toliko pametni, da bi spoznali, da je to pomota ali da je vsaj možna pomota, — kako naj se to zahteva od preproste žene! Te okolnosti so Marijo Senčnik rešile in se je ona sodnikom za njih vestno in pravično, z vseh strani preštudirano in utemeljeno sodbo toplo zahvalila, celo solze so ji lesketale v obeh, ko je zapuščala sodno dvorano.

500 jajc...

Naslov je lep in posebne vrste, tudi zgodba približno tako. Gospa Helena potrebuje za svojo kupčijo vsak dan toliko in toliko jajc. Pa imajo gospa Helena dovolj opravka s svojo kupčijo in nimajo še časa, hoditi sproti po jajca na trg. Naročili so tedaj sosedi Micki, naj ona za to reč skrbi in jim jajca vsak dan po potrebi donasa. Micka je res hodila na trg, jemala je tamkaj jajca, ne da bi jih plačala, ker to bo storila gospa Helena, za katero se jajca jemlje. Pa se je zgodilo na ta način, da je Mica sleherni dan jemala jajca, nikoli pa jih ni nesla gospe Heleni. Tako je ostala Helena brez jajc, branjevka pa brez denarja. Nabralo se je sčasoma 500 jajc, tedaj pa je bilo i Heleni i branjevki dovolj. Zatožili sta Micko pri sodniji in bb zdaj Micka zaradi jajc kar tri tedne zdihovala po zlati svobodi.

Huda Berta.

Sodni spisi govore o Berti zelo pogosto, nikdar pa ne o lepih stvarih. Ženska je vseh muh polna, vsega vajena, stara znanka na sodišču, delati sploh ne mara, pač pa se rada vlačí z moškimi in postopa z njimi po svetu brez dela. Pa je stopila oni dan Berta spet pred strogega sodnika.

Nič kaj se ni branila, kar vse je priznala, s smehom na ustnih, prezirljivo, nepoboljšljivo. Sodnik jo je obsodil na tri leta prisilnega dela v ženski kaznilnici. Tedaj pa je Berta vzkripela. Začela je skakati, brcati, otepati okoli sebe, praskati stražnika ter je na vsak način hotela uiti. Stražnik ženski ni bil kos ter je moral poklicati pomoč. Pred razpravno dvorano se je kar trlo ljudi, ki so od vseh strani prihitali in opazovali bridko zabavni boj hude Berte z jetniškim paznikom. Pa so končno Berto le ukrotili ter bo morala zdaj za tri leta v Begunje.

Pod oknom...

Natrkana sta se vračala s trga Tine in Šimen. Pela sta in vriskala, pa je šinila Tinetu misel, da bi spotoma stopil pod okno svoje drage in edino ljubljene... Bila je namreč že trda noč, proti polnočni uri je šlo. In sta fanta res stopila pod okno. Tine je potrkal in je potlej svojemu dekletu vneto razodeval svojo vročo ljubezen, ki jo niti dež ne ohladi. Šimen pa je tačas ležal v travi, dolgočasil se je ter zrl v lepo mesečno noč gori v nebo in — štel zvezde. Tega pa se je kaj kmalu naveličal in je začel študirati, kako bi sicer pregnal dolgočasje. Odločil se je tedaj in segel svojemu zvestemu tovarišu tako lepo v žep, da mu je na lepem in brez njegove vednosti ukrad listnico iz žepa. Lepi denarci so bili v njem in Tinetu se je kajpak splačalo, da je stvar povedal orožnikom. Na sodniji je trdil Šimen, da je le hotel poskusiti, kako je kaj Tine zaverovan v svojega dekleta... Seveda mu tega sodnik ni mogel šteti v dobro, ker ni prav nič poskušal, da bi bil denar Tinetu vrnil. Šimen bo zato teden dni otepal ričet.

Načelstvo Gremija trgovcev v Ljubljani javlja užno vest, da je dne 3. septembra 1929 ob 16 nadoma preminul v Splitu član odbora

Josip Medved

veletrgovec

Truplo pokojnika se prepelje k večnemu počitku v Ljubljano.

Vzornega in spoštovanega tovariša ohranimo v častnem in trajnem spominu.

V Ljubljani, dne 5. septembra 1929.

ZAHVALA.

Ob težki in nenadomestljivi izgubi našega predobrega papana, go-spoda

Bine Anderwald-a

se najprisrčneje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za vse izraze sožalja ter za mnogobrojno in častno spremstvo.

Posebna zahvala prečastiti duhovščini in g. Simončiču za zadnjo tolažbo, gg. dr. Globočniku in dr. Virantu za dolgoletno požrtvovalno nego, g. županu Cirilu Pircu ter vsem tt. društvom in darovalcem prekrasnega cvetja.

Sv. maša zadušnica se bo brala v tukajšnji farni cerkvi dne 10. septembra ob 8.

Kranj, dne 5. septembra 1929.

Žalujoče rodbine:

ANDERWALD, COLNAR, PALOVEC in ostali sorodniki.

Na velesajmu E 39-45

Raznovrstno pohišstvo
J. Doğan
Liubliana-Dunaiska c. 17

Telefon štev. 3261

Nudimo naše prvovrstne proizvode:

Malinov matični sok, konserviran
Malinov matični sok, pasteriziran
Malinova mezga (Fruchtmark)
Malinovec z raf. sladkorjem
Malinova aroma v vseh koncentracijah
Mezge (marmelade)
Malinova marmelada (Jam)
Mareična marmelada svetla (Aprikosen)
Nektar marmelada iz jabolk in malin
Jabolčna marmelada svetla
Češpljeva marmelada (slive)
Brusnice
Soki: (orangeada) oranžni
limonov (citronada)
kopinka
bezgov
sadni grogi (Punsche) različni
Esenci, dišave za sladšice in kuhinjo

Srečko Poinik in drug. Ljubljana, Metelkova 13

Umrli nam je naša zlata mama in do-bra žena, gospa

Pavla Nastran, roj. Železnik

Pogreb se vrši iz hiše žalosti Zg. šiška 79 v četrtek ob pol 18 na pokopališču v Dravljah.

Sv. maša se bo darovala v sredo, dne 11. septembra v Dravljah.

Zg. šiška, 4. septembra 1929.

Žalujoči rodbini: NASTRAN-SEVER.

V neizmerni tugi in bolesti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani, nenadomestljivi, dobri in skrbni sin, brat, svak, stric itd.

Anton A. Ostanek

poročnik bojnega broda, pilot lovec

dne 3. septembra 1929 ob 7 jutraj na vojaškem letališču v Zemunu žrtvoval svoje mlado življenje v službi domovine.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v četrtek, 5. septembra ob 4 popoldne izpred glavnega kolodvora v Ljubljani na pokopališču v Štepanju vas z vojaškimi častmi.

Priporočamo ga prijateljem, stanovskim tovarišem in vsem njegovim fantom v blag spomin.

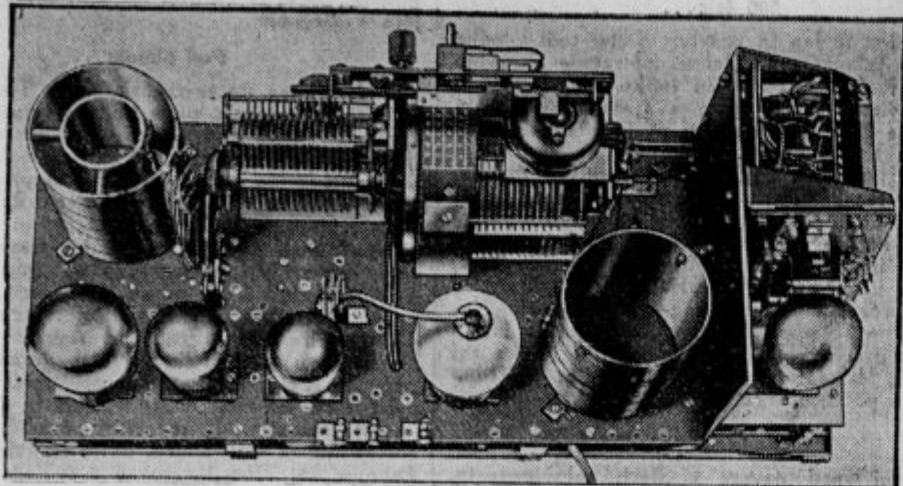
Naj mu bo domača zemlja lahka.

Ljubljana, dne 4. septembra 1929.

Anton in Franja, starši. Fani, por. Kočvar, Lojze, Ladislava, Anica in Miloš, bratje in sestre. — Vsi ostali sorodniki.

Podpirajte „Slov. Stražo“

Sveta življenje in vrvenje

Telefunken 40, najmodernejši sprejemalec, ki je razstavljen na sedanjem ljubljanskem velesejmu.

Majhni vzroki - velike posledice

Narava snuje in ustvarja slepo po danih ji zakonih. Če jo pri tem karkoli moti in ovira, se ji delo spakreda v večji ali manjši meri. Tako nastajajo pri človeku tudi takoiimenovana »materna znamenja«, to so vrojena znamenja, ki so zelo različne barve in oblike. Nekatera taka znamenja nagibajo k temu, da se iz njih izcimi rak. O tem piše specialist za kožne bolezni dr. J. V. Klauder v glasilu Ameriške zdravniške zveze »Hygeia«:

Posebno vidna znamenja obstojajo iz velikega števila krvnih žilic, pege pa povzročijo preveliko obilje barvilnih celic. Vrojeno znamenje utegne biti tudi že šop kocin ali las na mestu, kjer jih drugače ni. Vrojena znamenja so zelo razširjena; tod in tam nastopajo v taki množini, da postanejo za prizadetega, če se nahajajo na vidnem mestu, globokega dušeslovnega pomena.

Razširjeno je mnenje, da nastanejo vrojena znamenja pod vplivom želja in čustev matere pred porodom. To mnenje je popolnoma zmotno in ga znanost v nobenem oziru ne potrjuje. Starši nikakor niso odgovorni za vrojena znamenja svojih otrok.

Vrojeno znamenje temne barve kaže tod in tam nagnjenost, da se izprevrže v raka. Čim več barvila vsebuje, čim bolj črno je, tem večja je verjetnost, da se izcimi rak. Nekatera znamenja se nahajajo na mestih, ki se pogosto drgnejo ob očala, obleko, čevlje ali ob britve. Črno vrojeno znamenje na podplatu se pri

hoji neprestano drgne, a enako znamenje v moškem obrazu je izpostavljeno britvi. Tako trajno drgnjenje utegne povzročiti raka.

Mnogokrat ostanejo take črne lise leta in leta neizpremenjene, slednjič pa se le izcimi rak. Zato je svetovati, da se te vrste vrojena znamenja odstranijo, posebno ako so izpostavljena stalnim podražajem. Odstranitev pa se mora izvršiti temeljito. Tega naj se ne poizkuša doseči s kislinami in mencanjem, ker vse to kožo draži. Če se črno znamenje poveča ali se napravi tvor ali prišč, postane iznenada temnejše ali krvavi ali se napravijo trdi vozli ali grude, potem je treba nemudoma zdravnika, ker so to znamenja nastajajočega raka.

Rumeno-ružava in takoiimenovana bela znamenja so mnogo manj nevarna, da se iz njih razvije rak. Kljub temu je boljše, da se tudi ta odstranijo, ako so izpostavljena trajnemu drgnjenju. Verjetnost, da bi se znamenja, ki ne vsebujejo barvila, razvila v raka, je zelo majhna, zato jih ni treba odstranjati, ako tega ne storimo lepote na ljubo. Izjemo delajo le znamenja, ki rada krvave.

Materna znamenja se dajo na različne načine odstraniti. Včasih, ne vselej, nastane namesto znamenja brazgotina, ki se pa da ob današnjih modernih metodah tako izceliti, da mnogo manj kazi kakor znamenje samo. Pri črnih, temnih znamenjih, ki nagibajo k raku, pa ni misliti toliko na lepoto, kakor na varnost pred rakom.

Pirova zmaga

Pred londonskim policijskim sodnikom je stal te dni neki knjigovez, obtožen, da je igral hazardno igro »klobyes«. Knjigovez ni tajil, da je igro igral, trdil pa je, da igra ni hazardna in da je pri njej vse odvisno od preračunavanja in spretnosti igralcev. Predlagal je sodniku, naj se sam prepriča in igra z njim »klobyes«. Sodnik je predlog sprejel. Obtoženec mu je pojasnil pravila igre in nato sta začela igrati. Igra se je končala s sijajno zmago knjigoveza. Mož pa te zmage ni mogel biti primerno vesel, kajti sodnik se je med igro prepričal, da je »klobyes« dejansko hazardna igra ter je obsojil knjigoveza na 30 funtov šterlingov globe in 21 funtov sodnih stroškov.

Vestna samomorilka

Na Dunaju se je v stanovanju svojih gospodarjev zastrupila s svetilnim plinom 33 letna služkinja Amalija Smojgart. Na mizi je pustila za gospodarja 10 šilingov kot odškodnino za porabljeni plin.

Frithjof Nansen, slavní polarni raziskovalec, se je na poti v Zenevo ustavil v Berlinu, da dovrši dogovore glede polarne ekspedicije »Grofa Zeppelina«.

Dr. Joseph Wirth, nemški državni minister za zasedene pokrajine, praznuje te dni 50 letnico svojega rojstva. Doma je iz Freiburga, kot vseučiliški profesor je predaval matematiko in naravoslovje. Leta 1920 je bil finančni minister, nato pa državni kanciler; med njegovimi ministri je bil tudi njegov ožji prijatelj Rathenau, ki je kmalu postal žrtev umora. Dr. Wirth velja kot najboljša politična glava med nemškimi katoličani.

Franc Jožef I. pri čudodelnem rablju v Czortkoku

Židovski listi, pisani v židovskem narčaju, se spominjajo te dni Franca Jožefa I. in pripovedujejo o njem razne dogodbe. Pokojni cesar je bil vedno iskren prijatelj pravovernih judov ter jih je povsodi ščitil. Svoj čas je izdal povelje na armado, s katerim je odredil, da je treba imeti za židovske vojaške glede njihovih verskih postav kar največji ozir. On je tudi židom odprl pot do častniškega čina. Če je cesar obolev, so pobožni judje opravljali molitve za njegovo ozdravljenje. Celo pod obzidjem solza v Jeurzalemu so molili zanj tamkaj prebivajoči gališki židje. — Franc Jožef se je v svojih sedemdesetih letih počutil zelo oslabelega in starega. Tedaj je sklenil, da nepoznan obišče čudodelnega rabija v Czortkoku, ki je slovel daleč naokolu. Prilika za to se mu je ponudila za časa znamenitih »cesarskih manevrov« v Vzhodni Galiciji. Svojega namena ni zaupal nikomur, marveč se je nekega večera — tako pripoveduje židovska legenda — skrivoma odstranil iz vojaškega taborišča, se preoblekel v berača

in peš napotil v bližnji Czorkow. »Czorkowski stavec«, kakor so židje imenovali čudodelnega rabija, je vzdrževal sijajen dvor; imel je lastno palačo in tempelj, polna neprecenljivih dragocenosti, ki so mu jih darovali številni pristaši. Ko je Franc Jožef dospel v Czorkow, je zahteval, naj ga odvedejo k čudodelniku. Toda dvorjani so ga zavrnil, češ, da se že dovolj domačih beračev potika po Czorkowu, ki bi radi živeli na račun rabija. Cesar se pa le ni dal odgnati in je neprestano ponavljal: »K čudodelnemu rabiju!...« Slednjič so se vrata nenadoma odprla, pokazal se je sam rabi in ukazal, da spuste moža k njemu. Baje je po navdihu takoj uganil, kdo je stari mož. Zaprla sta se v rabijevo sobo in ostala v pogovoru več ur. Kaj sta govorila, se je leta in leta ugibalo vse mogoče. Toliko pa da je gotovo, da je cesar slovesno zagotovil židom zaščito proti pogromom. Čudodelni rabi pa je Franca Jožefa blagoslovil in mu želel dolgo življenje. In ko so potem po vseh židovskih gnezdih vsako leto slovesno praznovali cesarjev rojstni dan, so si židje med seboj pripovedovali, da se ima Franc Jožef za svoje dolgo življenje zahvaliti blagoslovu »Czorkowskega starca«.

General Smuts, bivši južnoafriški ministrski predsednik, bo po vsej priliki predsedoval komisiji, ki bo imela preiskati krvave dogodke v Palestini.

Plemiči kot petrolerji

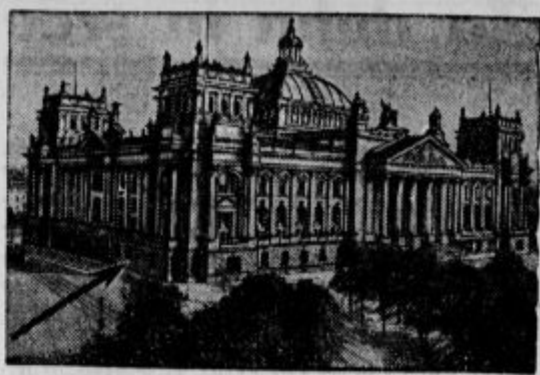
V zadnjih tednih se v raznih krajih Nemčije dogajajo atentati z bombami. Zadnja je bila položena v berlinskem parlamentu, ki pa na srečo ni napravila veliko škode. Pravosodni minister je izdal na vse oblasti okrožnico, v kateri jih poziva, naj vse store, da se zločinci izsledijo in nadaljnji atentati preprečijo. Za izsleditev so razpisane nagrade v skupnem znesku 72.000 mark. Po splošni sodbi, ki jo zastopajo tudi oblasti, izvršujejo atentate pripadniki radikalnih desničarskih struj, kamor spada zlasti plemstvo. Nekaj oseb so že aretirali, med temi nekega veleposestnika.

Zdravnik med operacijo zblaznel

Košice imajo vzorno urejeno moderno bolnico, eno najboljših v Češkoslovaški republiki. Poseben sloves ji je pridobil prvi zdravnik na kirurgičnem oddelku, kateremu so se zaupali bolniki od daleč naokoli. Tega zdravnika je bolnica izgubila na tragičen način. Na operacijski mizi je ležal te dni neki bolnik, kateremu je imel kirurg izrezati iz črev nenevaren tvor. Odprl je bolniku trebuh, nato pa mu s par bliskovitimi potezami razrezal vsa čreva! Skrajno preseneči asistenti so zgrabili svojega šefa in ga odvedli iz dvorane; na hodniku je začel kirurg besneti, nakar so ga oddali v blaznico. Drugi zdravniki so se trudili z bolnikom na operacijski mizi, da bi ga rešili smrti. Toda ves trud je bil zaman ter je bolnik kmalu izdihnil. Zanimivo je, da na pobesnelem operaterju niso bili dotle nikdar opazili najmanjših znakov blaznosti.

Macdonald in njegova hčerka na obisku pri francoskem zunanjem ministru Briand.

Nemški parlament, na katerega je bil te dni izvršen bombni atentat (pšica kaže mesto, kjer je bomba eksplodirala). Razstrelba je bila tako močna, da se je porušila sosednja hiša; izredno debelo temeljno zidovje parlamenta pa ni bilo močno poškodovano.

Človek z elektromagnetnimi svojstvi

Londonski znanstveniki se pečajo z redkim slučajem elektromagnetnega človeka. Mož se piše Frederick Stone in je po poklicu šofer. Stone je kakor električna baterija; če se s prsti približa kovinastim predmetom, skačejo električne iskre. Tudi njegove noge so napolnjene z elektriko. Stone ne more telefonirati, ker takoj dobi električni udarec. Ravno tako ne more voditi avtomobila, ako nima gumijastih vložkov v črevljih. Stone pa nima samo električnih, marveč tudi magnetična svojstva. Ako se približa magnetni igli, postane ta na podoben način nemirna, kakor če ji približamo pravi magnet. Ako seže Stone z roko pod stekleno ploščo, na kateri so raztreseni železni drobcji, se le-ti takoj uredijo v znane črte, ki jih kažejo magnetična polja. Magnetična tečaja se nahajata pri Stoneju, kakor se zdi, v desni roki in v koži na glavi. Fermanizem pri človeku je zelo redek pojav.

Svoja elektromagnetna svojstva more Stone praktično zelo dobro izkoristiti kot izsledovalec rud. Njegova čarodejna palica, ki se je pri tem poslužuje, je navadna jelkena vzmet, ki se začne takoj gibati, čim pride v bližino še tako majhnega kosca kovine. Stone dobiva od vseh strani ponudbe za izsledovanje rud; med drugimi ga vabi indijski diplomat Lakat Ali, naj v bližini Delhija poišče bajne zlate zaklade iz 15. stoletja, ki jih doslej vkljub vsemu trudu niso mogli najti.

Sloni v kopališču

V schönbrunskem zverinjaku so pred kratkim uredili v oddelku za slone velik bazen na prostem, ki je živalim ves dan dostopen. Prvi dan, ko je bil bazen popolnoma dovršen, je bilo zanimivo opazovati slone — tri premore dunajski zverinjak. 23 letna »Mädi«, ki je bila rojena v Schönbrunnu in je poznala doslej samo kopeli s pomočjo hidranta, se je vedla nasproti vodi zelo boječe; mladi afriški slon »Pimpf« pa je pokazal spričo bazena izrazito steklost. Vse drugače je vplivalo kopališče na 6 letnega slona s Sumatre »Pepita«, ki se je z največjim užitek zakadil v vodo, se najprej od vseh strani oškropil, nato pa se začel po vodi valjati in postavljati na glavo, tako da so imeli gledalci najlepšo zabavo.

Smešnice

»Gospodična Zora, vi ste tukaj pristna Ljubljanka?«

»Kaj še! Rojena sem bila v Novem mestu, šolo sem pa obiskovala v Ljubljani.«

»Križi božji, in ste vsak dan delali tako pot?«

*

»Sedaj greš že desetič v bife; kaj si bodo vendar mislili ljudje!«

»Nič se ne boj — saj vsakomur povem, da grem zate kaj iskat.«

*

»Pri nas ravnamo s služkinjo kakor z družinskim članom.«

»Tako? Pri nas moramo biti bolj uljudni nasproti njej.«

Manufakturna trgovina FRANC KSAV. SOUVAN, Ljubljana, Mestni trg 24

se priporoča ob priliki začenš se jesenske seziije. — Izredno bogata zaloga vseh vrst jesenskega in zimskega blaga. — Ustanovljena 1835.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Službe isčejo

Trgovski pomočnik

mlad in zelo agilen ter vojašine prost, z znanjem slovenščine, srbohrvaščine in nemščine — želi prenesti službo. — Cenj. ponudbe na podružnico »Slovenca« v Mariboru pod šifro: »Sposoben in pošten«.

anist-peciljanec

z dolgoletno prakso, išče službo na deželi, kjer bi dobil obremenitve tudi službo kot knjigovodja pri posojilnici, zadrugi, ali poslovalstvo v kaki trgovini. Ponudbe pod »Izganec« na upravo pod štev. 9732

Službodobe

Trgovski pomočnik

za večjo delikatesno trgovino v Ljubljani — se išče. Ponudbe je poslati na upravo Slovenca pod značko »Vodja delikatese« št. 9560.

Išče se dekle

k dvema osebama, stara 18—20 let, katera ima veselje priučiti se kuhati. Poizve se v upravnstvu »Slovenca« pod št. 9570.

2 gaterista

z dolgoletno prakso v žaganju hrastovine se sprejemajo pri J. Pogačnik, -Škofja Loka (ob kolodv.).

Kovaškega vajenca

zdravega, močnega, poštenih staršev, sprejemem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9641.

Čevljar, pomočnika

za boljše zbita dela, takoj sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. Mihael Cernilec, Strahinjš 45, Naklo pri Kranju.

Viničar

popolnoma vešč, se išče za popolno obdelovanje 2 oralo vinograde, proti plači 3000 Din, stanovanje, hlev z 2 kravama in oral zemlje. Podrobne pogoje pri Anton Antunovič, sodnik, Kutina.

Služkinjo

za vsa hišna dela iščem, prednost mlajše, iz dežele, priložnost za nemški jezik naučiti. Naslov v upr. lista pod št. 9730.

Učenca za trgovino

z mešanim blagom, s primerno šolsko naobrazbo, s popolno oskrbo v hiši, sprejme takoj tveška Rudolf Anderlič v Ormožu. Prednost imajo taki iz dobre poštene kmečke hiše.

Mizar, pomočnika

sprejemem takoj v stalno delo. Hočev Henrik, -Struge, Dolenjsko.

Vajenca

za tapetniško obrt sprejemem takoj. Slavič Franc, tapetništvo, Emonska cesta 10, Pred Prulami 23.

Pridno dekle

kot pomožna moč sobarici katera zna šivati - sprejme hotel Štrukelj.

Sluga-raznašalec

se sprejme, starost do 22 let, nemščine vešč. Osebn. ponudi - upravi Grand hotela Union v Ljubljani.

1 prvovrstni strugar

in 1 kovino-livar se sprejme. Priglasiti se je na »Jugomosse«, Belgrad, -pod »Br. 481«.

Dekle

pridna in poštena v pomoč gospodinj, se sprejme takoj. Naslov v upravi lista pod štev. 9697.

Kmečko dekle

sprejemem za brezplačno učenje kuhanja. Naslov na upravo pod štev. 9695.

Sedlarski vajenec

se sprejme; hrana in stanovanje pri mojstru. Šipic, Kranj.

Več krojaških

pomočnikov

in vajenca revnih staršev z vso oskrbo sprejemem takoj. Konjar Franc, krojač, Zg. Pirniče 80, pošta Medvode.

Samostojne šivilje

izurjene v šivanju lepega in delavskega perila, katere so že delale v tovarni perila, se iščejo za stalno in dobro plačo za takoj. - Ponudbe poslati na »Domači proizvod rublja« Florijan IVANIČ, Brod na Savi.

Občrt

Krasne tlakove (mozaične plošče) izdeluje L. Gostinčar, cementarna, P. Dol pri Ljubljani.

Pokrajnin. razglednice

fototeleje Meyer, Maribor, Gosposka ulica 39.

Žimnice

po 35 Din predelujem. - Vsa druga tapetniška dela po najnižjih cenah. - Slavič Franc, tapetništvo, Emonska cesta 10, Pred Prulami 23.

Pridem delati tudi na dom

Prodamo

Pubasto perje

kg po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisti beli pub kg po 300 Din. L. Brozović, kmečka čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Več železnih sodov

po 300 do 400 litrov, prodajo zelo ugodno Janez, Židovska ulica 1.

Kotel za žganjekuho

in sadni drobilnik prodajo vsled nabave novih, večjega obsega, po najugodnejši ceni Alko, Kolizej, Ljubljana.

»Fiat« auto

štirisedežen, v najboljšem stanju, prodajo »zelo ugodni ceni Novaković, Kolizej, Ljubljana.

Hrastove kadi

za namakanje sadja, v najboljšem stanju, prodajo Novaković, Kolizej, Ljubljana.

Sadna stiskalnica

skoro nova, s prostornino 160 litrov, se prodajo. - S. Rihar, Vižmarje, pošta št. Vid nad Ljubljano.

Prodaj

1 divan, 1 peč, 1 kuhinjski stol, 1 japonsko mizo za ležanje ter razne druge stvari. Pogledati od 2 do 4 Franciškanca ul. 10 I. nadst.

Kočijo

gumi in železna kolesa, lepo konjsko opremo — poceni naprodaj. Čegnarjeva ulica 4.

Občrt

Krasne tlakove

(mozaične plošče) izdeluje L. Gostinčar, cementarna, P. Dol pri Ljubljani.

Pokrajnin. razglednice

fototeleje Meyer, Maribor, Gosposka ulica 39.

Žimnice

po 35 Din predelujem. - Vsa druga tapetniška dela po najnižjih cenah. - Slavič Franc, tapetništvo, Emonska cesta 10, Pred Prulami 23.

Pridem delati tudi na dom

Posestva

Hiša s pekarijo

v bližini Sušaka, se prodajo. Sestoji iz dveh stanovanj po tri sobe, kuhinja in shramba. Velik vrt, veliko dvorišče in vodnjak. - Naslov pove uprava Slov. pod št. 9552

Njiva

tudi za stavbišče primerna, kat. obč. Moste, meri 7028 m, naprodaj. - Naslov v ogl. odd. lista pod štev. 9726.

Restavracija

dobro idoča, v centru mesta Zagreba, Ilica, se takoj prodajo iz proste roke s še 4 letno pogodbo. Naslov v upravi št. 9714.

Dijaki

Dva dijaka

ali dijakinji iz boljšega stanu, srednješolca-kinj, sprejme nemški učitelj, v pokoju na stanovanje in hrano, klavir na razpolago. Maribor, Krekova cesta 14-III.

Dijaka sprejme

boljša družina v popolno oskrbo. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Stanovanja

Stanovanje

v Črnomlju v novi villi, sestoji iz sobe in kuhinje ter meblirane sobe, oddam. Električna in vodovod v hiši. Dopise pod šifro »Prijazno« št. 9473.

Oddam stanovanje

najraje tistemu, ki bi mi plačal nekaj m. rej. - Dravlj 85 pri Ljubljani.

Spalna soba

iz trdega lesa, se ugodno prodajo. - Maribor, Trstenjakova ulica 4/II, levo, soba 1/II.

Sobo zunaj mesta

išče uradnik. Ponudbe na upravo pod štev. »1000«.

Pouk

Gosli poučuje

bivši učitelj konservatorija. Študentovska ul. 9/L.

Nemščino poučuje

profesor, tudi v krožkih. - Ponudbe pod »Profesor« št. 9587 na upravo.

Šoferska šola

prva oblastv. koncesijon. Camernik, Ljubljana (Jugoavto). Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovniški teoretični pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih. s pričetkom vsakega prvega.

Prikrojevalni tečaj

za krojače, šivilje in nešivilje 9. septembra. Prišel sem iz inozemstva najnovejših modele o moški kakor damski modi, na večjih razstavah sem si ogledal modele, izdelane od prvih modnih salonov in sistemov franc. in italijan. umetnikov, da mi bo v sezoni 1929-30 mogoče nuditi na željo najbolj elegantne, kakor solidne preizkušene kroje. Ker imam modni pariski salon pod vodstvom diplomir. učitelja krojenja, se vsak učenec lahko praktično izvežba v šivanju kroja. Učenci imajo pravico do vsakega letnega 6 tedne, brezplačnega ponavljanja tečaja o spremembi mode. Rekomandacija služb. Izdelovanje krojev za krojače, šivilje, dame za samopoučbo po meri in modelih. Oskrba na željo v zavodu. Zasebno krojno učilišče, pariski modni salon, Ljubljana, Stari trg 19. Podružnica Reka, Italija.

Vnajem

Oddam v najem

svetle, suhe, pritlične prostore, pripravne za skladišča, delavnice, garaže ali pisarno. Naslov pove uprava lista pod št. 9650.

Gostilno v najem

restavracijo ali hotel — iščem na prometnih točkah. - Ponudbe upravi Slovenca pod »Sigurno«.

Letovišče

V najem se odda majhno posvetilo z lično hišo, zaradi mirne in krasne lege ter dobre avtobus-zveze z Ljubljano izredno pripravo kot družinsko letovišče. — Vprašanja na upravo »Slovenca« pod »Letovišče« št. 9386.

Razno

Gostilničarji, pozor!

Pristne domače in ogrske salame, kakor tudi najfiniši polemendolski sir nudi delikatesna trgovina I. BUZZOLINI, Ljubljana, Lingarjeva ul. (za škofijo).

Na drobno! Na debelo!

Štedilnike in peči

najnovejših modelov in v vseh velikostih ima na ljubljanskem velesejmu v paviljonu »H« razstavljene zastopstvo tovarne H. Koloseus, Tehna družba z o. z. v Ljubljani, Mestni trg 25, I. nadst.

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo dežnikov, solčnikov in sprehajalnih palic

Popravila točno in solidno

Peki, pozor!

Dobro vpeljana pekarna v Zagrebu na Ilici se ugodno prodajo z vsem inventarjem zaradi odpotovanja.

F. SKIPALA

Zagreb — Ilica št. 110.

ZAHVALA.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in znancem za nesebično sočustvovanje ob smrti našega nepozabnega so-proga, očeta, starega očeta, brata, strica, tasta in svaka, gospoda

Ivana Pibernika

davčnega upravitelja v p.

Posebno zahvalo pa smo dolžni darovalcem prekrasnih vencev in šopkov, pevskemu zboru »Glas. Matice« za ganljive žalostinke, vojaški godbi in komandi mesta za častno spremstvo, kolegom davčnega urada in delegaciji ministrstva financ, zastopnikom društva davčnih uradnikov, zastopnikom oblasti in društev in vsem prijateljem in znancem za mnogoštevilno spremstvo.

Ljubljana, dne 4. septembra 1929.

ZALUJOČI OSTALI.

Devica milostljiva, prosi, da zasledovalci tvojega Sina dosežejo odpuščanja svojih grehov.

Devica verna, prosi, da bodo živa Dominika in njene sestre točne in pozorne, da jim ne zmanjka olja v njih lučkah.

Podoba pravice, v kateri se zrcali nebo, prosi za nas!

Sedež modrosti, prosi, da bomo svoje otroke vzgajali v božjem zakonu!

Začetek našega veselja, prosi, da tudi v naši najhujši boli čutimo veselje, ko vidimo, zakaj je ta bol.

Roža skrivnostna, ki si vzevetla na trnjevi kroni, ne da bi kdo mogel tega razumeti, prosi za nas.

Stolp Davidov, stolp slonokoščeni, prosi za nas, da se naučimo od tebe biti zbranega duha. Da bedimo sami v svojih celicah, gledamo v nebo ter pazimo na polet angelov.

Hiša zlata, prosi za nas. Naj se ta naslov sveti na pribežališču, kamor hodijo očetje brez žen in sinovi brez mater. Pokrij jim mizo s prtom, reži jim vsakdanji kruh!

Skrinjanja zaveze, prosi za nas. Ti si vsebovala zakon in zakonodajca, ti si okrasila in po stoletjih mazilila akacijo, katere se je poslužil Mojzes, da je zgradil Sveto skrinjo.

Vrata nebeška, prosi za nas ob uri, ko bomo potrkali na tvoje srce! Da bi takrat šli preko tvojega praga v večno veselje.

Zgodnja danica, prosi za nas, ki si vsa čista v svežem zraku, in sama kot slavček, ki se je izgubil v luči, a ki poje še po polnoči.

Francis Jammes:

Rožni venec v solncu

37

Mati Kristusova, prosi za vse one, ki imajo trpeče obraze, podobne onemu, kojega slika je ostala na Veronikinem prtu; za one, ki si v lučki vodi umivajo svoje pekoče oči; mati vseh Štefanov Durandov, ki nimajo več moči, da nosijo težo kruha, s katerim se hranijo; mati majhnih Peterčkov-mučencev; mati mladega moža, ki mu je presunil srce meč ljubezni in ki si na skrivnem briše solze v hozani velikega romanja: sprejmi toliko solz, ki naj se svetijo v kroni, s katero si kronana!

Mati milosti božje, prosi, da se ta milost razširi na duše, jih prepoji in oživi, enako kot tekoča voda prepoji travnike, da ozelenijo.

Mati prečista, Mati deviška, Mati brezmadežna, napravi, da bodo tvoje hčerke podobne jutranji rosi, ki se sveti v vseh nebesnih barvah in koje kapljice padajo na listje, ne da bi se ga prijele in ne da bi se oprasile; in vrtnicam, katere kljub žgočemu solncu ohranijo v svojem srcu svojo čistost; lokvanjem, ki znajo živeti v močvirju, ne da bi se blato prišlo njih čistih belih cvetov.

Mati ljubezniva, prosi za žive Dominiko in za one, ki so bile njene enake ter hočejo ugajati svojemu bližnjemu ob vsaki najmanjši priliki; ki skušajo vse storiti, da dajo vsaj senco sreče onim, katerim ni bila dana v tem življenju.

Mati čudovita, prosi za one sestre žive Dominike, ki pobirajo zapuščene otroke ter skrbijo zanje, kot bi bili njihovi.

Devica milostljiva, prosi, da zasledovalci tvojega Sina dosežejo odpuščanja svojih grehov.

Devica verna, prosi, da bodo živa Dominika in njene sestre točne in pozorne, da jim ne zmanjka olja v njih lučkah.

Podoba pravice, v kateri se zrcali nebo, prosi za nas!

Sedež modrosti, prosi, da bomo svoje otroke vzgajali v božjem zakonu!

Začetek našega veselja, prosi, da tudi v naši najhujši boli čutimo veselje, ko vidimo, zakaj je ta bol.

Roža skrivnostna, ki si vzevetla na trnjevi kroni, ne da bi kdo mogel tega razumeti, prosi za nas.

Stolp Davidov, stolp slonokoščeni, prosi za nas, da se naučimo od tebe biti zbranega duha. Da bedimo sami v svojih celicah, gledamo v nebo ter pazimo na polet angelov.

Hiša zlata, prosi za nas. Naj se ta naslov sveti na pribežališču, kamor hodijo očetje brez žen in sinovi brez mater. Pokrij jim mizo s prtom, reži jim vsakdanji kruh!

Skrinjanja zaveze, prosi za nas. Ti si vsebovala zakon in zakonodajca, ti si okrasila in po stoletjih mazilila akacijo, katere se je poslužil Mojzes, da je zgradil Sveto skrinjo.

Vrata nebeška, prosi za nas ob uri, ko bomo potrkali na tvoje srce! Da bi takrat šli preko tvojega praga v večno veselje.

Zgodnja danica, prosi za nas, ki si vsa čista v svežem zraku, in sama kot slavček, ki se je izgubil v luči, a ki poje še po polnoči.

Nikake uloge ne igra mala razlika v ceni pri **DUNLOP - GUMA „FORT“** **MADE IN ENGLAND**

Centrala za kraljev. SHS Zagreb, Hotel Esplanad

Objava

Uprava državnih monopolov razpisuje drugo ofertalno licitacijo za nabavo in napeljavo

raznih svetil za elektr. napeljavo v novi tob. tovarni na Crvenem Krstu pri Nišu

Licitacija se bo vršila dne 25. septembra 1929 v pisarni Uprave državnih monopolov ob 11 dopoldne.

Pogoji se dobe v pisarni industrijskega oddelka vsak delavnik dopoldne, kakor tudi v tobačni tovarni v Nišu.

Iz pisarne industrijskega oddelka Uprave državnih monopolov

I. M. Št. 14.280 z dne 22. avgusta 1929.

Direkcija državnega rudnika Velenje nabavi na dan 23. septembra 1929

300 m pancerovega kabla 3×25 mm² Cu
300 m pancerovega kabla 3×10 mm² Cu
600 m kabla v gumijasti cevi 4×4 mm² Cu

Natančnejši pogoji se dobe pri podpisani. - Ponudbo je kolkovati s 5 Din in jo predložiti najkasneje do 23. septembra dopoldne. — Iz pisarne Direkcije državnega rudnika Velenje, št. 8608/II.

Naznanjamo, da je dne 3. septembra 1929 v Splitu nenadoma preminul naš ljubi soprog in oče, gospod

Josip Medved

veletrgovec

Dragęga pokojnika prepeljemo v Ljubljano
Uro pogreba javimo pravočasno.
Prosimo tięega soęalja.

Judita Medved, roj. Schuha, soproęa.
Ivo in Joęko, sinova. — Ćirila Škerlj in Mimi Spinĉić, hĉeri.

Brez posebnega obvestila.

50 LETNICA PORCELANA „ROSENTHAL“

Oglejte si razstavljeni porcelan v izloębi tvrdke

GUSTAV BERNHARD

v Mariboru - Aleksandrova cesta št. 17

50 LETNICA PORCELANA „ROSENTHAL“

Objava

Uprava državnih monopolov nabavi na podlagi sklepa upravnega odbora Samostojne monopolne uprave M. Št. 18.721 z dne 5. avgusta 1929 potom III. ofertalne licitacije, ki se bo vršila dne 20. septembra ob 11 dopoldne v pisarni Uprave

8000 kg zrnatega arabskega gumija

za državno znamkarno v Beogradu.

Pogoji kot vsa ostala pojasnila se dobe vsak delavnik od 10 do 12 dopoldne v pisarni odseka za nakup — ekonomski oddelek — monopolne uprave.

Iz pisarne Uprave drž. monopolov
E. M. Št. 16.154 z dne 8. avg. 1929 v Beogradu.

Zanesljivo zdravilo za nego las je novo iznajdena francoska pomada **„MICHEL“**

kadar 25% plešasti Ćlovek zopet dobi nazaj svoje izgubljene lase, tedaj je on ki mu izpadajo lasje ali so mu izpadli do polovice, uverjen, da se mu zopet povrnejo lasje in ozdravi lasno tkivo, odstrani pa perhai, svrbeę in vse one boli valed katerih lasje izpadajo ali osive. Pošljite po povzetju „MICHEL“ Vasinu 3, Beograd. — Prodaja tudi le- karna Delina, Knez Mihajlova 1. Doze katerim osebam zadoęa 60 gr. drugim pa 160 gr. kakor je komu veĉ ali manj obolelo lasno tkivo. Nekatera oseba porabi 160 gr. pa jej ne zrasto taki lasje, kol jih je imela, tedaj pošljemo na svoje stroęke še 160 gr. omenjenega zdravila. Ako pa oseba, ki je porabila 160 gr. nima pravi nikakega uspeha, jej vrneemo poslani denar. — V vsaki dozi je priloęeno navodilo o uporabi in garancija za uspeh. — Poštulina gre na naše stroęke.

LUBASOVE HARMONIKE

so najboljši umetnięki inštrumenti

Prvovrstna kakovost - najfinejši material - nizke cene - to je svetovno znana LUBASOVA HARMONIKA

Pri tekmi na harmonike dne 8. septembra 1929 prejme vsak igralec na Lubas-ovo harmoniko spominek. — Najboljši trije igralci prejmejo dragocena ĉastna darila

**Prva jugoslov. izdelovalnica harmonik
F. LUBAS - LJUBLJANA - Dunajska c.**

Autokaroserije

vseh vrst in modelov — najboljše, najsolidnejše in najhitreje izdeluje

MATIJA PERKO, LJUBLJANA

Tvornica za mizarstvo in autokaroserije.

Telefon 2372.

Plaĉilne olajęave.

Telefon 2372.

Mislite na

ERASMIK-A

radi dobre kakovosti

Da dodaste Vaši toaleti posebno lepoto, uporabljajte izredno kakovost ERASMIKOVIH proizvodov. — Njihova izbornost je znana po celem svetu

ERASMIK

Milo toaletno in za banja

Milo za britje

Milo za zobe

ERASMIC COMPANY LTD., LONDON, ENGLAND.

K-EG 37-075 SL

Opozarjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Posluęujte se ga ob vsaki priliki